

Kiertotalous ja rahoitusvaihtoehdot

Anneli Ruuskanen

2020 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Kiertotalous ja rahoitusvaihtoehdot

Anneli Ruuskanen
Liiketalouden koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Toukokuu, 2020

Ruuskanen Anneli

Kiertotalous ja rahoitusvaihtoehdot

Vuosi 2020 Sivumäärä 46

Tämän opinnäytetyön tavoite oli selvittää kiertotaloutta, kiertotalouden liiketoimintamalleja ja rahoitusvaihtoehtoja. Tarkoituksena oli kartoittaa toimeksiantajayritykselle sopivia rahoitusvaihtoehtoja kiertotaloutta tukevan ratkaisun rahoittamiseksi. Työn tarkoitus oli auttaa toimeksiantaja yritystä löytämään heidän toimintansa kannalta oikeat ratkaisut kiertotalouteen siirtymisessä, mutta myös muut yritykset voivat hyödyntää tämän työn tietoja.

Teoriaosuudessa käydään läpi kiertotaloutta, jakamistaloutta ja kiertotalouden liiketoimintamalleja. Lisäksi käsitellään kiertotalouteen sopivia rahoitusvaihtoehtoja. Teoriaosuus on toiminut pohjana tutkimukselle.

Opinnäytetyössä on käytetty laadullista tutkimusmenetelmää ja tutkimusmenetelmäksi valittiin teemahaastattelu. Tutkimusta varten on haastateltu neljää kiertotalouden asiantuntijaa ja yhtä tilitoimiston edustajaa. Haastatteluiden avulla on saatu tietoa siitä, mitä kiertotalous yrityksille oikeasti tänä päivänä tarkoittaa ja kuinka he voivat toiminnassaan edistää siirtymistä kohti kiertotaloutta.

Haastatteluiden tulokset osoittivat kiertotalouden olevan yrityksille asia, jonka yhä useampi yritys joutuu ottamaan huomioon omassa liiketoiminnassa. Maailman ehtyvät luonnonvarat ajavat yrityksiä kohti resurssitehokkuutta, joka jokaisen yrityksen tulisi ottaa huomioon omassa liiketoiminnassa. Kiertotalous ei ole yrityksille vielä kovinkaan tuttua, vaikka kyseessä onkin kasvava trendi. Liiketoimintamallien uudistaminen on myös tärkeää yrityksen tulevaisuuden kannalta.

Johtopäätöksenä voidaan todeta, että lopputuloksena syntyi laaja ja kattava opinnäytetyö vastaamaan toimeksiantajayrityksen tarpeita.

Asiasanat: Kiertotalous, rahoitus, jakamistalous

Anneli Ruuskanen

Circular economy and financing options

Year 2020

Pages

46

The aim of this thesis was to clarify the circular economy, business models of circular economy and financing alternatives. The purpose was to map suitable financing options for the client company to finance a solution that supports the circular economy. The purpose of this work is to help the client company find the right solutions for their operations in the transition to a circular economy, but other companies can also use the information from this work.

The theoretical section presents information about the circular economy, the sharing economy and the business models of the circular economy. In addition, financing options suitable for the circular economy are discussed. The theoretical part serves as a basis for the empirical research.

A qualitative research method was used in the thesis project and a thematic interview was chosen as the research method. For the study, four experts in the circular economy and one representative of the accounting firm were interviewed. The interviews provided information on what the circular economy really means to companies today and how they can contribute to the transition to a circular economy.

The results of the interviews showed that the circular economy is an issue that increasingly have to take into account in their business operations. The world's depleting natural resources are driving companies toward resource efficiency, which every company should consider in its own business. The circular economy is not yet very familiar to companies, although it is a growing trend. Reforming business models are also important for a company's future.

In conclusion, it can be stated that the result was an extensive and comprehensive thesis to meet the needs of the client company.

Keywords: Circular economy, financing, sharing economy

Sisällys

1	Johdanto.....	6
1.1	Opinnäytetyön tausta ja aiheen rajaus	6
1.2	Tutkimuksen tarkoitus ja tavoite	7
2	Kiertotalous	8
2.1	Lineaarinen talousmalli	8
2.2	Kiertotalous käytännössä.....	9
2.3	Jakamistalous.....	11
2.4	Kiertotalouden hyödyt ja haasteet	13
3	Kiertotalous ja liiketoimintamallit.....	14
3.1	Liiketoimintamalli.....	14
3.2	Kiertotalouden liiketoimintamalli	15
3.3	Tuote palveluna	17
3.4	Tuote-elinkaaren pidentäminen.....	18
4	Kiertotalouden rahoitus	20
4.1	Rahoitus ja riskit	20
4.2	Tutkimus- ja kehitysrahoitus	20
4.3	Pääomasijoitukset.....	21
5	Tutkimuksen eteneminen	23
5.1	Haastattelumenetelmät	24
5.2	Haastateltavien profiilit.....	25
6	Tutkimuksen tulokset ja yhteenveto	26
6.1	Kiertotalous ja yritykset	26
6.2	Kiertotalouden edistäminen yrityksessä	29
6.3	Rahoitus kiertotalouden näkökulmasta	32
6.4	Liiketoimintamallit kiertotalouden näkökulmasta.....	35
6.5	Johtopäätökset	36
7	Pohdinta	38
	Lähteet.....	40
	Kuviot	44
	Liitteet	45

1 Johdanto

Yritysten on päivitettävä toimintatapojansa, koska olemme siirtymässä kiertotalouteen ja tämä on erittäin tärkeä siirtymä ympäristön kannalta. Kiertotaloudessa tuotanto ja kulutus perustuu aiempaa enemmän vastuullisiin raaka-aineisiin ja uusiutuvaan energiaan, tarjoamalla tuote palveluna, pitkäaikaisiin tuotteisiin ja materiaalien uusiokäyttöön. Yritysten täytyy valmistautua toimintatapojen ja ansaintamallien muutokseen. Yritys luo kiertotaloudessa tuotteille lisäarvoa palveluilla ja älykkyydellä. Liiketoimintamallit perustuvat tuotteiden elinkaaren suorituskyvyn ja asiakasarvon maksimointiin pelkkien tuotantokustannusten minimoimisen sijaan. (Sitra 2020.)

Kiertotaloudessa keskeistä on säästää luonnonvaroja, sekä hyödyntää materiaaleja tehokkaasti ja kestävästi (Elinkeinoelämän keskusliitto 2020a). Yrityksen voi olla hankala siirtyä uuteen kiertotaloutta toteuttavaan toimintamalliin ja usein tämä vaatii rahoitusta. Tulevaisuuden näkökulmasta luonnonvarojen säästäminen on erittäin tärkeää, tämän takia jokaisen yrityksen tulisi pyrkiä ottamaan tämä huomioon omassa liiketoiminnassa.

Opinnäytetyön toimeksiantajayritys on keksinyt ratkaisun kiertotalouden edistämiseen, mutta he haluavat lisää tietoa kuinka uuden liiketoimintamallin rahoitus on mahdollisesti järjestettävissä. Uusi liiketoiminta tarvitsee rahoitusta, eikä tämä välttämättä tuota yritykselle heti tulovirtoja. Koivikon (2019) mukaan yksi suurimmista haasteista pk-yritysten kasvuun on rahoituksen puute. Kasvuyrityksellä on tarve ulkopuoliseen rahoitukseen, jotta voidaan tehdä investointeja, tuotekehitystä ja saadaan käyttöpääomaa. (Koivikko 2019.)

1.1 Opinnäytetyön tausta ja aiheen rajaus

Opinnäytetyön toimeksiantajana on vuonna 2005 perustettu sähköalan yritys, joka toimii Uudellamaalla. Henkilökuntaa yrityksellä on noin 25. Tarvittaessa yritys käyttää vuokratyövoimaa kiireaikojen tasaamiseen. Yrityksellä on suunnitteilla kiertotalouden liiketoimintamalli ja tämän toteutukseen yritys haluaa lisää tietoa kiertotaloudesta ja rahoitusvaihtoehdoista. Yrityksen liiketoiminta keskittyy sähköurakointiin ja sähkö- ja hybridiautojen latausratkaisujen tarjoamiseen eri kohderyhmille. Yritys haluaa edistää omalta osaltaan kiertotaloutta ja ottaa osaa ilmastotalkoisiin. Yrityksellä ei ole aiempaa kokemusta kiertotaloudesta.

Opinnäytetyö on rajattu yrityksen ratkaisun kannalta tärkeisiin näkökulmiin, joita ovat kiertotalous, liiketoimintamallit ja näistä tarkemmassa tarkastelussa tuote palveluna ja tuote-elinkaaren pidentäminen. Rahoituksen näkökulmasta tutustutaan rahoituksen riskeihin, tutkimus- ja kehittämisrahoitukseen ja pääomasijoitukseen. Tutkimusmenetelmänä oli teemahaastattelut.

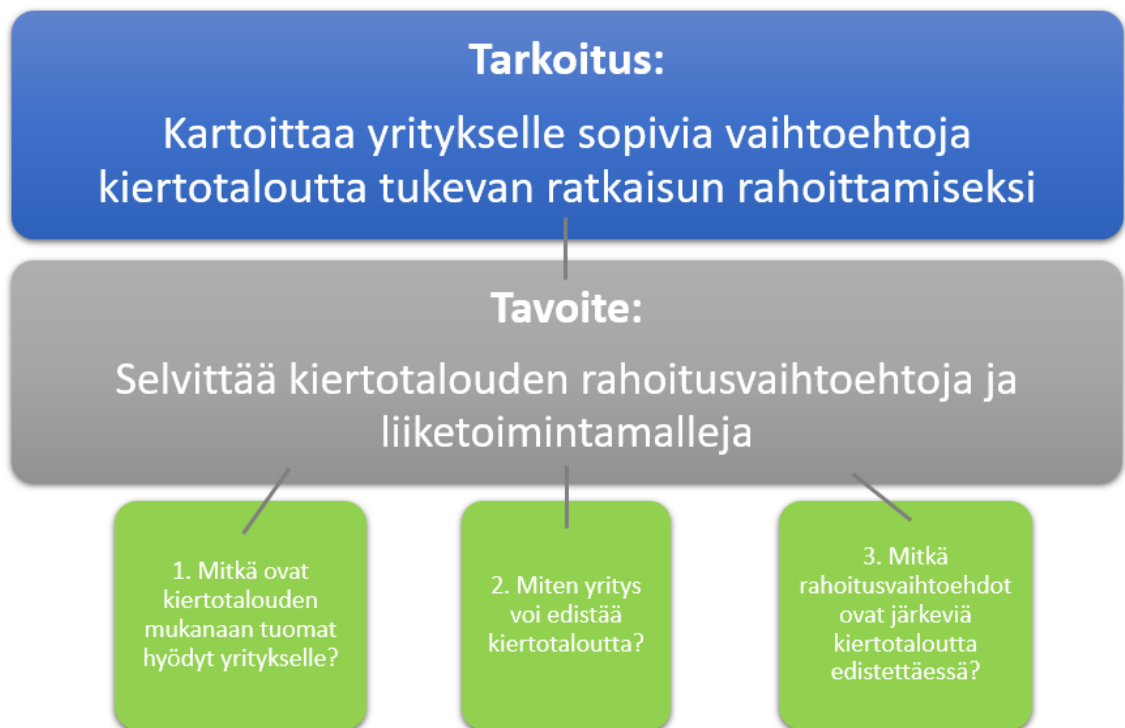
1.2 Tutkimuksen tarkoitus ja tavoite

Tutkimuksen tarkoituksena oli kartoittaa yritykselle sopivia vaihtoehtoja kiertotaloutta tukevan ratkaisun rahoittamiseksi. Kiertotalous on yritykselle suuri askel ja tämä on maailmalla vielä suhteellisen uusi käsite. Opinnäytetyö tarjoaa yritykselle heidän ratkaisulleen kohdennettuja vaihtoehtoja, joita yritys voi hyödyntää liiketoiminnan kehittämisessä eteenpäin.

Tavoitteena opinnäytetyössä oli selvittää kiertotalouden rahoitusvaihtoehtoja ja liiketoimintamalleja yritykselle. Tutkimuskysymyksien avulla oli tarkoitus luoda yritykselle kattava opinnäytetyö, joka vastaa yrityksen kannalta tärkeisiin kiertotalouden kysymyksiin. Tutkimuskysymyksinä olivat:

1. Mitkä ovat kiertotalouden mukanaan tuomat hyödyt yritykselle?
2. Miten yritys voi edistää kiertotaloutta?
3. Mitkä rahoitusvaihtoehdot ovat järkeviä kiertotaloutta edistettäessä?

Kuviossa 1 on kuvattu tutkimuksen tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymykset.

Kuvio 1: Tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymykset

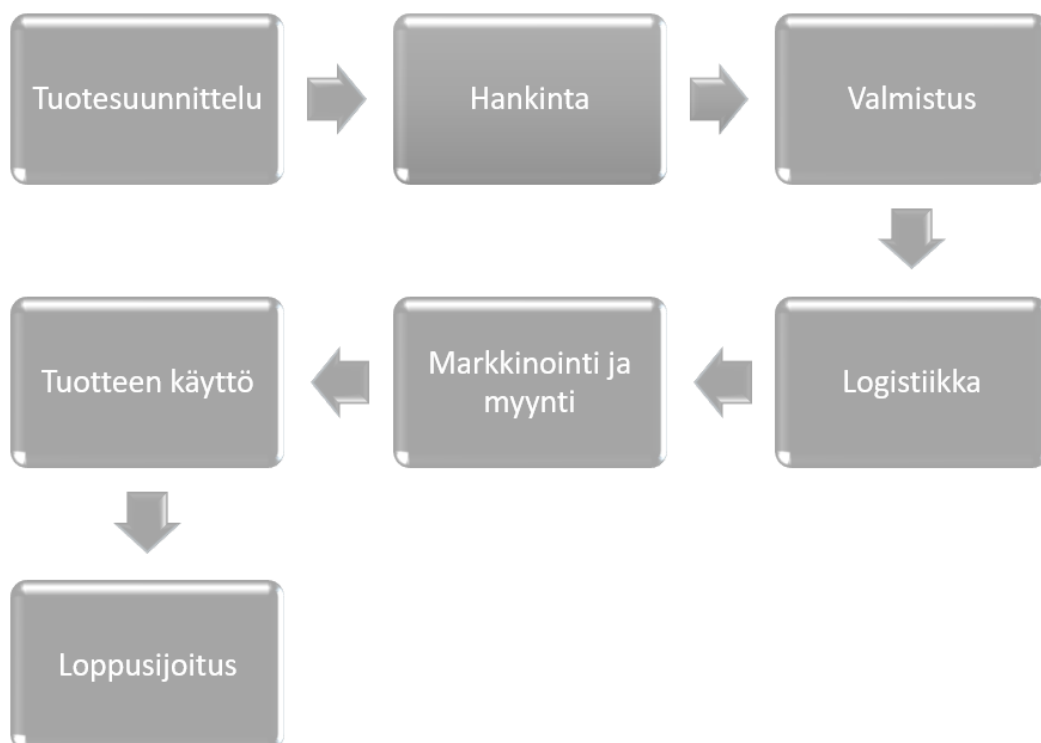
2 Kiertotalous

Kiertotalous on kokonaan uusi talousmalli, jossa tuotanto ja käyttö pyritään suunnittelemaan siten, ettei jätettä synny, vaan materiaalit ja näiden arvo säilyy kierrossa. Kiertotalous ei ole vain syntyneen jätteen kierrättämistä vaan paljon enemmän. Yleensä kiertotalous nähdään jätteen kierrätyksenä, mutta ei huomioida sitä, että kiertotalouden tavoite on suunnitella tuotteet alusta alkaen kiertäviksi. Tämän vuoksi kiertotalous ymmärretään usein väärin. (Krabbe 2020.)

Tässä luvussa käsittelen ensimmäisenä lineaarisen talousmallin, jonka jälkeen kerron kiertotaloudesta käytännössä. Tämän jälkeen kerron jakamistaloudesta, joka on tärkeä näkökulma kiertotaloudessa. Lopuksi kerron kiertotalouden hyödyistä ja haasteista.

2.1 Lineaarinen talousmalli

Lineaarinen talousmalli perustuu siihen, että kun luonnonvarat ovat otettu käyttöön näiden tullessa käyttöikänsä päähän ne käytännössä heitetään pois. Linearisessa talousmallissa on paljon tehottomuutta, joita ovat esimerkiksi vajaakäytetyt kapasiteetit, kestäättömät materiaalit, tuhlatu elinkaaren arvo ja hyödyntämättömät asiakkaan sitouttamiset. Puuttuvina mahdollisuuksina on myös mahdollisuudet kiinnittää asiakkaita koko elinkaaren ajalla, tarjoamalla heille lisäpalveluita ja lisämyyntiä. (Sitra 2018, 10-11.)

Kuvio 2: Lineaarinen arvoketju (Sitra 2018, 11)

Lineaarinen arvoketju on esitetty kuviossa 2. Linearisessa arvoketjussa on paljon tehottomuutta, materiaalit eivät ole uusiutuvia tai biopohjaisia. Tuotteet ovat alikäyttöisiä tai käytämättömiä ja niiden ominaisuus on, etteivät ne toimi täysimääräisenä, tai täydet toiminnot eivät ole hyödyllisiä. Tuotteita ei käytetä koko sen käyttöiän ajan, johtuen uusien mallien ja ominaisuuksien korjauksien ja ylläpidon puuttumisen vuoksi. Myynti keskittyy myymään tuotteita, eikä ratkaisemaan asiakasongelmia. Mahdollisuus asiakkaiden sitouttamiseen koko tuotteen elinkaaren ajan tarjoamalla lisäpalveluita ja lisämyyntiä puuttuu. Komponentteja, materiaaleja ja energiaa, jotka ovat arvokkaita ei hyödynnetä, esimerkiksi hyödykkeitä ei kierrätetä ollenkaan tai hyödynnetä elinkaaren loppuvaiheessa. Voittoa pyritään tekemään myymällä asiakkaalle mahdollisimman monta tuotetta, mikä tuo lisää tehottomuutta arvoketjuun. (Sitra 2018, 11, 13.)

2.2 Kiertotalous käytännössä

Kiertotalouden keskeinen tavoite on säästää luonnonvaroja ja hyödyntää materiaaleja tehokkaasti. Kiertotalouden tarkoituksena on, että materiaalit ja raaka-aineet pysyvät mahdollisimman pitkään käytössä. Ympäristöön kohdistuvat haittavaikutukset vähenevät eikä jätettä synny turhaan. Ylijäämämateriaalit käytetään raaka-aineeksi muuhun ja tuotteet suunnitellaan uudelleenkäytettäväksi. Taustalla kiertotaloudessa on kolme murrosta, jotka ovat luonnonvarojen niukkuus ja ilmastonmuutos, digitaalinen vallankumous sekä avoimuus ja yhteistyö kasvun edellytyksinä. Kiertotalous merkitsee sitä, että taloudellinen toiminta erotetaan rajallisten resurssien kulutuksesta ja jätteiden uudelleen käyttö suunnitellaan. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2020b; Education Media Group 2019; Ellen MacArthur Foundation 2020b.)

Tarkoituksenmukaisesti suunnatut politiikkatoimet ja infrastruktuuri edistävät yritysten sekä kuluttajien toimintaa kiertotaloudessa. Yrityksen toiminnan kannalta on tärkeää, että heidän ratkaisulleen kiertotaloudessa on kysyntää ja liiketoimintamallit ovat kilpailukykyisiä. (Sepälä ym. 2016, 16.)

Kiertotalous tarjoaa yritykselle mahdollisuuden muuttaa lineaarisen talousmallin tehottomuuden arvoa tuottavaksi liiketoiminnaksi. Asiakkaalle voidaan tarjota parempaa asiakasarvoa tarjoamalla heille tuloksia tuotteiden myymisen sijaan. Voittoa saadaan, kun toimitetaan asiakkaille heidän erityistarpeisiinsa sopivia ratkaisuja, pyritään minimoimaan tehottomuutta ja lisätään kuluttajakokemusta. (Sitra 2018, 10, 13.)

Kuvio 3: Kiertotalousmalli (Seppälä ym. 2016, 19)

Kuviossa 3 on esitetty kiertotalousmalli, jonka ajatuksena on, että materiaalihukkaa saadaan vähennettyä parhaiten siten, että käyttäjän ja kuluttajan materiaalikierrot pidetään mahdollisimman lähellä koko ajan. Materiaalivirrat, jotka päätyvät kaatopaikalle ovat poissa tästä materiaalikierrosta. Kiertotalousajattelun avulla tätä hukkaa tulisi vähentää ja pyrkiä palauttamaan materiaalit materiaalikiertoon. Jätettä ei synny, kun materiaali on suunniteltu tarkoituksellisesti sopimaan biologisten tai teknisten materiaalien kiertoon. Materiaalit tulisi suunnitella siten, että nämä voidaan palauttaa mahdollisimman pienellä panoksella takaisin kiertoon ilman laadun heikkenemistä. (Seppälä ym. 2016, 11-12.)

Voidakseen siirtyä kiertotalouteen yritys tarvitsee uutta tietoa ja taitoa tarjouksista, resursien käytöstä, toiminnoista ja organisoinnista. Tavaroiden valmistuksen sijaan kiinnitetään huomio ratkaisujen tarjontaan. Perinteiseen tuotanto-kulutusjärjestelmän suunnittelusta jätehuoltoon asti tarvitaan muutoksia, jotta voidaan siirtyä kohti kiertotaloutta yrityksen liiketoiminnassa. Tuote- ja palvelusuunnittelun avulla voidaan pidentää tuotteiden käyttöikä, vähentää materiaalien käyttöä, saada energiatehokkuutta ja kierrätettävyyttä. Lyhyen käyttöajan tuotteita pyritään vähentämään, koska nämä lisäävät materiaalin kulutusta. Tuotteisiin ja palveluihin sitoutunut arvo pyritään pitämään mahdollisimman tehokkaana, joka on huomioitava jo tuotteiden suunnittelussa kiertotalouden periaatteilla. (Seppälä ym. 2016, 13-14)

Tuotantojärjestelmän tulisi valikoida resurssit tehokkaasti, käyttää uusiutuvia sekä materiaaleja, jotka soveltuvat parhaiten. Kiertotaloudessa tavoitellaan tuotantoprosessia, jonka avulla voidaan minimoida materiaalin käyttö ja kierrätyskelvottomien tuotteiden käyttöä pyritään välttämään. (Seppälä ym. 2016, 14.)

Jätehuolto näyttelee suurta roolia kierrätyksen tehostamisessa, sekä tämän lisäksi tärkeää on materiaalihävikin vähentäminen nykyisessä talousjärjestelmässä. Kaatopaikoille tai polttoon menevät materiaalit ovat pyritty pitämään mahdollisimman vähäisenä kiertotaloudessa. Jätehuollossa pyritään edistämään vaiheiden merkitystä materiaalikiertojen kestävyuden saavuttamisessa. (Seppälä ym. 2016, 15.)

Merkittävä vaikutus kiertotalouden kehittämisen kannalta on myös yksityisten kuluttajien ja julkisyhteisöjen kulutuskäyttäytymisellä. Tuotesuunnittelussa ja valmistusprosessissa tulisi huomioida ympäristöystävälliset tuotteet ja kestävät toimintatavat. Myös ravinteet kiertotaloudessa pyritään kierrättämään tehokkaasti. Lisääntyneen kulutuksen ei tule johtaa kasvavaan luonnonvarojen käyttöön ja ympäristövaikutuksiin. Jakamistalous vähentää tulevaisuudessa kulutusta, kun tietoisuus kasvaa kulutuksen vaikutuksista ympäristöön. (Seppälä ym. 2016, 14; Credigo 2020.)

2.3 Jakamistalous

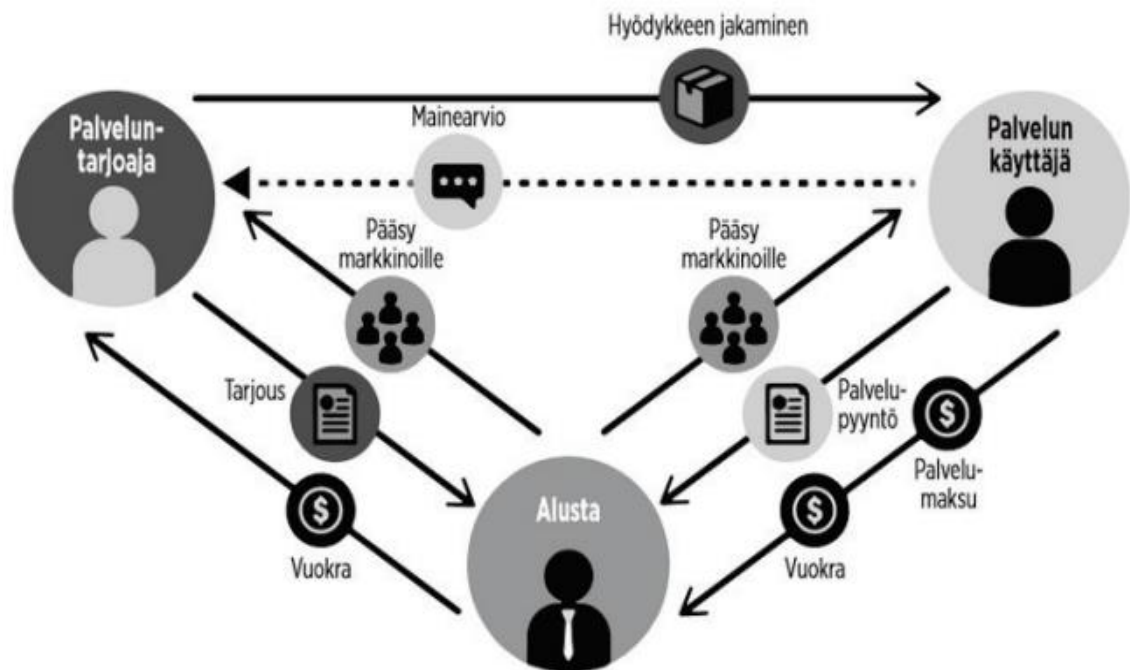
Kiertotalouden yhteydessä puhutaan paljon myös jakamistaloudesta. Jakamistalous on palvelu- ja yhteisöalustojen välityksellä tapahtuvaa vuorovaikutusta, josta muodostuu taloudellista arvoa. Ydinajatuksina jakamistaloudessa ovat:

- vajaan käytössä olevia resursseja pyritään hyödyntämään tehokkaammin
- siirrytään omistajuudesta käyttöoikeuksiin
- vertaistoiminta ja -tuotanto.

Tavaraa ei enää tuoteta, myydä tai omisteta, vaan painotetaan tavaran lainaamiseen, vaihtamiseen, vuokraamiseen, kierrätykseen ja yhteiskäyttöön. Lähtökohtana jakamistaloudessa on jakaa vajaan käytössä olevia resursseja. Jakaminen voi tapahtua ilmaiseksi tai maksua vastaan. Digitalisaatio ja tämän mahdollistama liiketoiminnan muuttaminen palveluksi ovat vaikuttaneet siihen, että siirrytään omistajuudesta käyttöoikeuksiin. Taloudellisen arvon lisäksi jakamistaloudesta tulee myös sosiaalista arvoa yhteisöllisuuden, yhteistoiminnan, reilun kaupan ja avunannon muodossa. Osa jakamistaloudesta ei tavoittele voittoa. (Mäenpää & Faehnle 2017, 23-24.)

Jakamistaloutta ei voi sellaisenaan omaksua liiketoimintamalliksi. Ihmiset ovat jakaneet resursseja kautta aikojen, mutta nykyajan tuoma digitalisaatio mahdollistaa jakamisen

helpommin, tehokkaammin ja laajemmin toisilleen tuntemattomien välillä. Internet mahdollistaa maailmanlaajuisen vuorovaikutuksen, sekä yhdistää tehokkaasti kaikenlaista kysyntää ja tarjontaa toisiinsa. Jakamistaloudessa on luontaista, että se on toimiantajan näköistä. Jakamistalous on niin kansainvälisten suuryrityksen pyrkimyksiä vallata uusia markkinoita, kuin yksittäisten kansalaisten tarpeiden tyydyttämistä. (Mäenpää & Faehnle 2017, 19, 26.)

Kuvio 4: Jakamistalouden toimintakenttä (Mäenpää & Faehnle 2017, 20)

Kuviossa 4 kuvataan jakamistapahtumaan liittyviä toimijoita, joita ovat palvelun tarjoajat, palvelun käyttäjät ja verkkosovellus tai alusta, jonka avulla tarjonta ja kysyntä yhdistetään. Internet yhdistää yhteistyöhön erilaisia tahoja, jossa tiheämpi vuorovaikutus synnyttää mittavia ja nopeita ratkaisuja. (Mäenpää & Faehnle 2017, 20-21.)

Jakamistalous mahdollistaa resurssien tehokkaamman käytön, tämä merkitsee yrityksen kannalta ekotehokkuutta eli resurssiviisaampaa toimintaa ilmastonmuutoksen ja luonnonvarojen kannalta. Elämäntapana kestävä ekologinen tapa toimia on monille ensisijainen motiivi kiinnostua ja lähteä mukaan jakamistalouteen. Kaupungistuminen on yksi jakamistalouden edellytys, koska palvelut vaativat käyttäjiä. Jakamistalous mahdollistaa kontaktin toisiin hetkellisesti ilman pysyviä velvoitteita. (Mäenpää & Faehnle 2017, 21-22.)

Yritykset, jotka ovat hereillä ja seuraavat tämän hetken maailmaa ovat havahtuneet jakamistalouden tuomaan muutokseen. He ovat lähteneet miettimään, kuinka tätä voisi hyödyntää omassa liiketoiminnassa. Jotkut yritykset kuvittelevat, että kyseessä on vain tämän hetken ilmiö, eivätkä näe pinnalla olevaa syvempää kuluttajien arvojen ja käyttäytymisen muutosta.

Jakamistalous yritykselle on enemmän mahdollisuus kuin uhka. Yritysten on korkea aika miettiä, kuinka he voivat osallistua jakamistalouteen, vahvistaa tämän avulla brändiään, saada kuluttajat osallistumaan ja luomaan kuluttajien kanssa kokonaan uutta toimintaa. Yritykset, jotka pystyvät rohkeasti ja ennakkoluulottomasti lähtemään mukaan jakamistalouteen, voivat saada suurta kilpailuetua kilpailijoihin nähden. (Mäenpää & Faehnle 2017, 182.)

2.4 Kiertotalouden hyödyt ja haasteet

Kiertotalouden kehittäminen yrityksillä on vielä alkuvaiheessa. Yrityksen tunnistuessa kiertotalouden tuomat kasvavat ja kannattavat vaihtoehdot se voi saavuttaa lisää uusia hyötyjä. Jätteiden poistaminen teollisuudesta tuo kustannussäästöjä, lisäksi yritys on vähemmän riippuvainen resursseista. Edut yritykselle voidaan nähdä operatiivisina sekä strategisina, lisäksi kiertotalous voi olla innovaation ja kasvun lähde. (Ellen MacArthur Foundation 2013, 65.)

Kiertotalousratkaisuiden kysyntä on maailmanlaajuisesti voimakkaassa kasvussa. Tämä tarjoaa yrityksille liiketoimintamahdollisuuksia ja kasvupotentiaalia. Tämä on täysin uusi liiketoimintamalli, joka koskettaa jokaista yritystä riippumatta toimialasta. Ansaintamallit siirtyvät tulevaisuudessa enemmän tuotteista palveluihin. Palvelut tuottavat uutta liiketoimintaa yrityksille, jotka voidaan nähdä edelläkävijöinä. Sijoittajat korostavat myös vastuullisuutta etenevissä määrin. Suomen markkinat ovat pieni markkina-alue, ja yritysten kannattaa tunnistaa myös mahdollisuudet kiertotalouden globaaleilla markkinoilla. (Business Finland 2020a.)

Kiertotalouden hyötyinä voidaan myös nähdä uudenlainen liiketoiminta-ajattelu, edelläkävijät ennakoivat muutoksia ja toimivat näiden mukaan jo tänään. Yritys voi tulla omavaraisemmaksi vähentämällä kustannuksia etsimällä erilaisia toimintatapoja ja materiaalihokkuuden kehittämistä suunnittelusta tuotteiden elinkaaren loppuun asti. Kiertotaloutta tehdään yhteistyössä yli toimialarajojen, ja tämä tuo yritykselle ketteryyttä uudistumisen, kasvamisen ja paikkansa löytämiseen. Yritys voi nähdä mahdollisuuksia siellä missä muut eivät niitä näe. Kiertotalouden avulla yritys voi saada lisäarvoa tuotteisiin, brändeihin ja näiden avulla voidaan houkuttaa asiakkaita, jotka arvostavat vastuullisuutta. Yrityksellä on mahdollisuus laajentaa toimintaa palveluliiketoimintaan, jossa erilaiset leasingmallit, käyttöön perustuva hinnoittelu, kunnostaminen ja ylläpito ovat liiketoimintaa. Uudet teknologiat tehostavat resursien käyttöä ja houkuttelevat uusia asiakkaita. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2016, 6-7.)

Jakamistalous tuo hyötyjä, joita ovat rahan ja luonnon säästyminen, sekä lisäksi verkostot kehittyvät toimijoiden ympärillä. Ympäristön kannalta hyödyt ovat suuret, koska hyödykkeiden jakaminen vähentää suurien määrien tuotteiden valmistamista. Lisäksi jakamistalous tuo täysin uusia työllistymistapoja. (Credigo 2020.)

Haasteena kiertotaloudessa on asenteiden muuttaminen kaikilla tasoilla, niin yritysten kuin yksityisten kuluttajien parissa. Jotta kiertotalous voi toteutua kunnolla se tarvitsee kaikkien

aktiivista osallistumista. Haasteina voidaan nähdä myös hyödykkeiden käyttöikä, verotus ja lainsäädäntö. Jakamistaloudessa ovat pääosassa pitkäikäinen ja äärimmäinen hyödykkeiden käyttäminen. Kulutushyödykkeet valmistetaan nykyään sillä ajatuksella, että näitä käyttää vain yksi käyttäjä, joten näiden käyttöikä jää lyhyeksi. Lainsäädännöllisesti haasteita tulee palveluntarjoajien, näiden etuja ajavien järjestöjen ja myös uusien palveluntarjoajien välille. Verotuksellisesti jakamistalouden sovelluksissa käyttävälle voi myös tulla haasteita. Lisäksi hyödykkeiden juridiset asiat, vakuutukset ja tuotteen elinkaaren lopussa hävittäminen tuo haasteita, jos omistuksessa on epämääräisyyksiä. (Haasteet ja tulevaisuus 2020; Credigo 2020.)

3 Kiertotalous ja liiketoimintamallit

Tässä luvussa kerron ensin mitä liiketoimintamalli tarkoittaa ja siitä, kuinka liiketoimintamalli käytännössä voidaan ottaa käyttöön liiketoiminnassa. Tämän jälkeen kerron kiertotalouden liiketoiminta malleista ja syvennyn tarkemmin kahteen liiketoimintamalliin, jotka ovat tuote palveluna ja tuote-elinkaaren pidentäminen.

Yritykset tulevat muuttamaan toimintatapoja ja ansaintamalleja. Aiemmasta tavasta tehdä tulosta siirrytään kiertotalouden mukaisiin liiketoimintamalleihin. Nämä liiketoimintamallit mahdollistavat materiaalien tarkemman hyödyntämisen ja aiempaa syvemmat asiakassuhteet. Yrityksen strategia saa kokonaan uuden pohjan. Asiakaskeskeisyydestä tulee entistä tärkeämpää ja ratkaisut tehdään räätälöidysti asiakkaalle. (Sitra 2019b.)

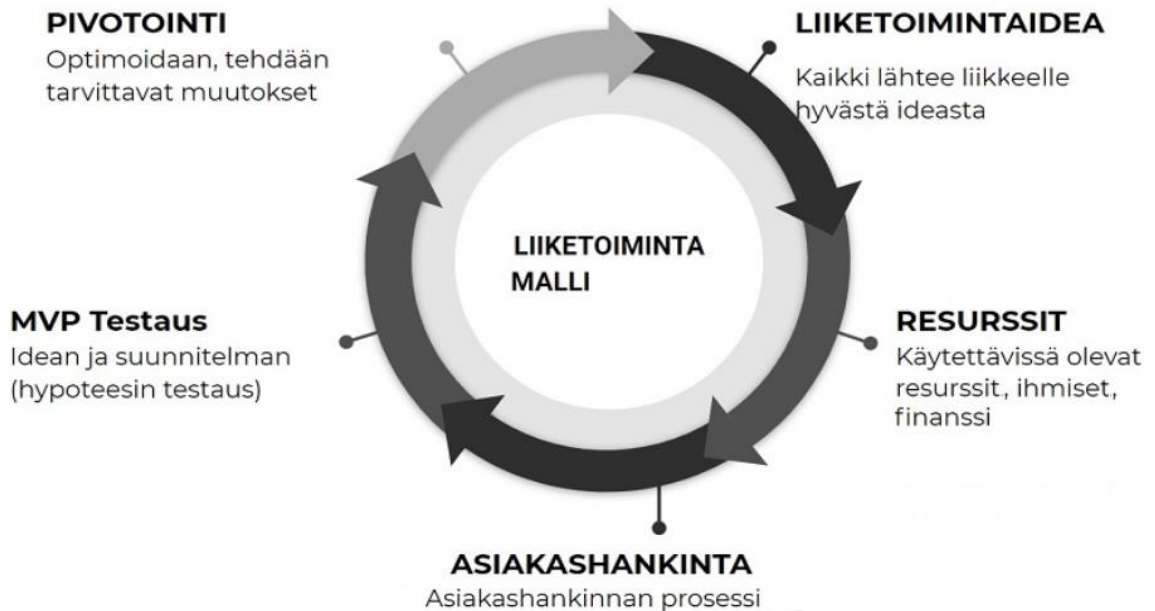
Ilmastonmuutos ja luonnonvarojen ylikuluttaminen suuntaavat yritykset kohti kiertotalouden mukaista liiketoimintaa. Siirtyminen kiertotaloutta edistäviin liiketoimintamalleihin ei yrityksille tule olemaan helppoa, mutta tulevaisuudessa näitä soveltavat yritykset valtaavat markkinoita yrityksiltä, jotka eivät kykene muutokseen. (Sitra 2019b.)

3.1 Liiketoimintamalli

Liiketoimintamallia käytetään liiketoiminnassa olevien joidenkin piirteiden kuvaamiseen ja joskus jopa kuvaamaan asiakastarjoomaa. Liiketoimintamallilla kuvataan yksinkertaisesti sitä, miten yritys ansaitsee tietystä liiketoiminnasta, eli mikä on sen tarjooma, kenelle tarjotaan ja miten tämä käytännössä toteutetaan. Arvon luomisen ja ansaitsemisen yhdistävää rakenteellista ratkaisua kutsutaan liiketoimintamalliksi. Liiketoimintamalli on konkreettinen kuvaus strategian toteuttamisesta yrityksestä. (Pulkkinen, Rajahonka, Siuruainen, Tinnilä & Wendelin 2004, 10.)

Digitaalinen vallankumous on synnyttämässä täysin uusia liiketoimintamalleja. Murros tuo mukanaan uusia teknologioita, jotka luovat täysin uusia liiketoimintamalleja. Näiden avulla yritys voi optimoida, automatisoida ja mullistaa jokaisen liiketoimintansa osa-alueen. Tämän

avulla syntyy merkittäviä säästöjä myös energian ja materiaalien kulutuksessa. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2016, 9.)

Kuvio 5: Liiketoimintamallin toimeenpanon prosessi (Novavara Marketing 2018)

Kuviossa 5 on kuvattu liiketoimintamallin toimeenpano prosessi. Kun yritys on rakentanut liiketoimintamallin voi yritys lähteä tämän jälkeen laatimaan liiketoimintasuunnitelmaa. Liiketoimintasuunnitelman voi jakaa yksittäisiin toimintoihin ja jakaa toiminnot vastuuhenkilöille. Kun yritys on saanut kuvattua liiketoimintamallin suunnitelman, voi arvioida aikaa tehtäviin ja luoda näille aikatauluja. Yritys voi näin siirtyä kevyesti strategiasta liiketoimintamalliin ja tästä toteutukseen. Tärkeänä osana liiketoimintamallin siirtämisessä käytäntöön on idean ja suunnitelman testaus käytännössä. MVP on lyhenne sanoista ”Minimum Viable Product”, joka tarkoittaa pienin julkaisukelpoinen tuote. Tämä ei kuitenkaan aina tarkoita tuotetta, vaan kyseessä voi olla myös palvelu. Tämän avulla yritys voi selvittää nopeasti onko uusi idea markkinakelpoinen ja onko tälle ratkaisulle kysyntää. (Novavara Marketing 2018; Pendolin 2018.)

3.2 Kiertotalouden liiketoimintamalli

Kun halutaan siirtyä kiertotalouteen, tämä vaatii yritykseltä innovatiivisempia liiketoimintamalleja, jotka korvaavat jo ne, jotka ovat olemassa tai hyödyntävät täysin uusia mahdollisuuksia. Kiertotalous vaatii liiketoimintamalleja, jotka uudella tavalla pystyvät vastaamaan kiertotaloutta tukevaan kysyntään ja luomaan uusia ratkaisua kiertotalouden toteuttamiseen. Yrityksien on myös tärkeää tehostaa oman toimintansa kustannustehokkuutta. Lisäksi yrityksen on hyvä ennakoida luonnonresurssien niukkuus omassa toiminnassa. (Ellen MacArthur Foundation 2020a; Seppälä ym. 2016, 18.)

Yrityksen miettiessä liiketoimintasuunnitelmaa, kulurakennetta ja asiakashankintaa kannattaa sen tarkasti miettiä myynnin kustannukset ja mahdolliset rahavirtojen hitaudet. Nämä voivat olla suuria ja kohtalokkaita virheitä yrityksen toiminnan kannalta. Liiketoiminta perustuu yrityksen tarjonnan ja asiakkaan tarpeen kohtaamiseen. Liiketoimintamallilla yrityksen kannattaa ottaa kantaa, miten näiden kohtaamisten määrä saadaan mahdollisimman suureksi. (Novavara Marketing 2018.)

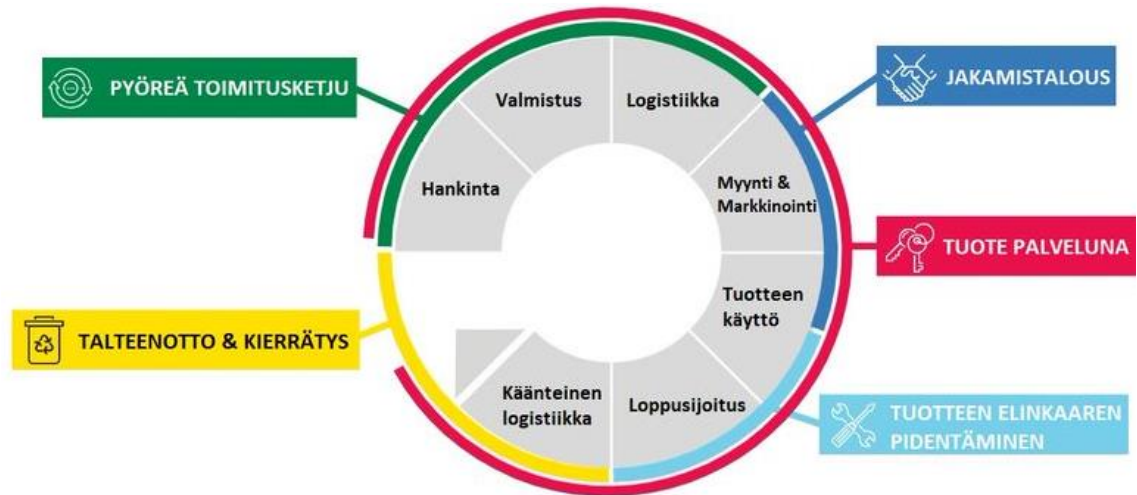
Kuvio 6: Kiertotalouden liiketoimintamallit (Seppälä ym. 2016, 19)

Kuviossa 6 on kuvattu liiketoimintamalleista kiertotalouden toteutumisen kannalta keskeisimmät mallit. Näitä malleja ovat kierrätys, uudelleent valmistus, uudelleenkäyttö, ylläpito ja kunnostaminen. (Seppälä ym. 2016, 19.)

Sitra (2020) on laatinut liiketalouteen viisi liiketoimintamallia: 1. Tuote palveluna 2. Uusiutu-
vuus. 3. Tuote-elinkaaren pidentäminen. 4. Jakamisalustat. 5. Resurssitehokkuus ja kierrätys. Näiden jaotteluiden avulla yritys voi nähdä millainen kiertotalouden liiketoiminta voi olla tuottavaa heidän liiketoiminnassansa. Innovaatiot ja liiketoimintamallit kiertotaloudessa perustuvat tuotteiden elinkaaren aikaiseen suorituskykyyn ja asiakasarvon maksimointiin eikä pelkästään tuotantokustannusten minimointiin. (Sitra 2020.)

Tuotteen tarjoaminen palveluna tarkoittaa sitä, että asiakas maksaa tietystä toiminnasta tai suorituskyvystä ja tuotetta ei omisteta. Uusiutuavuus liiketoimintamallissa on keskeistä

hyödyntää mahdollisimman paljon ympäristölle haitattomia uusiutuvia, kierrätettäviä tai kiertettyjä materiaaleja sekä edistää uusiutuvuutta tuotesuunnittelussa ja -valmistuksessa. Luonnon omaa kiertotaloutta on uusiutuvuus. (Joukio 2020; Sitra 2019a.)

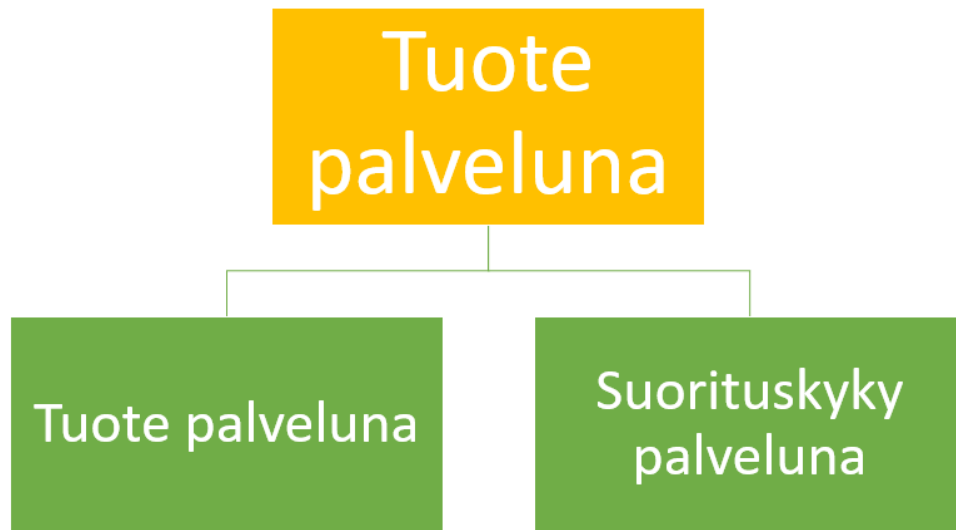
Kuvio 7: Liiketoimintamallit (Sitra 2018, 23)

Kuviossa 7 Liiketoimintamallit ovat esitetty, mihin tuotteen elinkaaren vaiheeseen liiketoiminta painottuu. Pyöreä toimitusketju tarkoittaa, että uusiutuva energia, biopohjaisten tai mahdollisesti kokonaan kierrätettävien materiaalien käyttö on otettu huomioon. Jakamistaloudessa pyritään lisäämään käyttöasteita yhteistyömalleilla. Tuote tarjotaan palveluna, ja tuotteen omistajuus säilyy valmistajalla mikä edistää resurssien tuottavuuden lisäämistä koko elinkaaren ajan. Tuotteen elinkaarta pidennetään korjaamalla, kunnossapitämällä, jälleenmyynnillä ja uudelleenvalmistuksella. Talteenotossa ja kierrätyksessä on tärkeää käytettävien resurssien tai energian talteenotto tulevista jätteistä tai sivutuotteista. (Sitra 2018, 23.)

3.3 Tuote palveluna

Tuotteen tarjoaminen palveluna tarkoittaa sitä, että asiakas maksaa tietystä toiminnasta tai suorituskyvystä. Tuotetta ei omisteta ja omistajuuden kustannukset ovat kokonaisuudessaan tuottajalla tai jälleenmyyjällä. Tuotteita tarjotaan esimerkiksi leasing- tai vuokrasopimuksella. Tämä tuo yritykselle kilpailuetua ja tuloja tuotteiden pitkäikäisyydestä, uudelleenkäytettävyydestä, korjattavuudesta ja korkeasta käyttöasteesta. Tämä malli motivoi yritystä huolehtimaan tuotteesta koko sen elinkaaren ajan. Tuotteen ostamisen sijaan asiakas maksaa sen tehtävän hoitumisesta, johon tuote on tarkoitettu, tätä kutsutaan palveluistamiseksi. Kiertotalouden kannalta palveluistaminen edistää kestävien tuotteiden käyttöä ja tuotteiden pitkäikäisyys, uudelleen käytettävyyden ja korjattavuuden muodostuu yritykselle kilpailueduksi ja tämän myötä tuo yritykselle lisää tuloja. (Nuori Yrittäjyys ry 2020; Seppälä ym. 2016, 21.)

Tavoitteena yrityksellä ei ole enää myydä useita tuotteita useammin ja yhä useammalle asiakkaalle, vaan yritys pyrkii tarjoamaan ratkaisuja pitkälle aikavälille. Ansaintalogiikka perustuu yrityksillä etenevissä määrin palveluun. Näistä tuttuja ovat leasing palvelut, joissa tuotteen hinnoittelu perustuu käyttöön ja tuotteella on useampia asiakkaita tuotteen elinkaaren aikana. (Elinkeinoelämän keskusliitto, 2020b.)

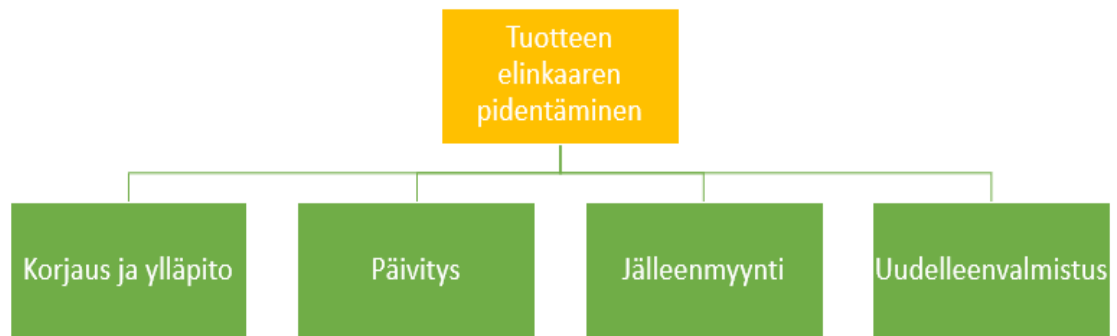
Kuvio 8 Tuote palveluna (Sitra 2018, 26)

Tuote palveluna liiketoimintamallissa (Kuvio 8) voidaan tarjota asiakkaalle tuote palveluna tai suorituskyky palveluna. Tarjottaessa tuotetta palveluna yritys voi tarjota asiakkaalle mahdollisuuden käyttää tuotetta tilaus- tai käyttöperusteisilla maksuilla sen sijaan, että omistaisi tuotteen. Yritys voi tarjota suorituskykyä palveluna, eli he tarjoavat määritellyn palvelu- ja laatutason, sekä he sitoutuvat takamaan tietyn tuloksen. (Sitra 2018, 26.)

Vuorovaikutus yrityksen ja asiakkaan välillä on tiivistä, koska asiakas nähdään käyttäjänä eikä kuluttajana. Yritys voi saada tämän avulla myös oppia asiakkaiden käyttäytymisestä sekä pystyy kehittämään myös aineettomia palveluja. Asiakkaan näkökulmasta riskit ja kustannukset ovat tuotteen omistamiseen verrattuna pienemmät. Yritys saa myös paremmin mahdollisuuden tarjota lisämyyntiä asiakkaille. (Nuori Yrittäjyys ry 2020.)

3.4 Tuote-elinkaaren pidentäminen

Kiertotaloudessa on tärkeää pyrkiä pidentämään tuotteiden käyttöikä, tätä voidaan lisätä monin tavoin: kunnostamalla, uudelleenikäytöllä, päivittämällä, uudelleenvalmistuksella ja uudelleenmarkkinoinnilla. Ympäristöhyödyt kunnostamisesta tulee, kun uusien tuotteiden ostamisen tarve vähenee ja tämän avulla voidaan säilyttää tuotteiden arvo pidempään. (Seppälä ym. 2016, 22.)

Kuvio 9: Tuotteen elinkaaren pidentäminen (Sitra 2018, 26)

Tuotteen elinkaarta (Kuvio 9) voidaan pidentää korjaus ja ylläpito vaiheessa toimittamalla korjaus- ja huoltopalveluita nykyisten tuotteiden elinkaaren pidentämiseksi. Tuotteen suorituskykyä voidaan parantaa päivittämällä olemassa olevat komponentit uudemmilla. Käyttöikänsä saavuttaneet tuotteet voidaan myydä käytettyjen tuotteiden markkinoilla. Tuote voidaan ottaa takaisin ja palauttaa alkuperäinen toiminnallisuus tai parantaa tuotetta asiakkaalle. (Sitra 2018, 26.)

Tuotteen käyttäminen uudelleen samaan tarkoitukseen kuin se on alun perin suunniteltu kutsutaan uudelleenkäytöksi. Tuotteisiin sitoutunut arvo voidaan uudelleenkäytön kautta säilyttää tehokkaammin, jos tätä verrataan kierrätykseen. Käytettyjä tavaroita voidaan myydä esimerkiksi internetissä. Hyötynä uudelleenkäytössä on, ettei uusia materiaaleja tarvitse hyödyntää uusiin tuotteisiin. Tuotteen käyttäessä energiaa, uudelleenkäytön kannattavuus riippuu siitä, kuinka paljon tämä kuluttaa energiaa. Ympäristönäkökulmasta katsottuna, joskus tuote voi olla järkevämpää korvata uudella tuotteella. (Seppälä ym. 2016, 22-23.)

Prosessi, johon sisältyy kunnostamista, purkamista, osien vaihtamista ja kokoamista uudelleen, että syntyy vähintään yhtä hyvä tai parempi tuote kuin aikaisemmin kutsutaan uudelleentekemiseksi. Uudelleentekeminen voidaan nähdä kiertotaloudelle ja resurssitehokkuudelle tärkeänä osana, koska materiaalit saadaan pidettyä tämän avulla pidempään kierrossa. Uudelleentekemisestä voidaan hyödyntää tuotteisiin, joihin sitoutuu merkittävä määrä materiaalia, energiaa ja työtunteja. Edellytyksinä taloudellisuudelle uudelleentekemisessä ovat tuotteen korkea arvo, pitkäikäinen teknologia, tuotteen kestävyys ja tuotteen helppous purkaa osiin. (Seppälä ym. 2016, 24.)

4 Kiertotalouden rahoitus

Ulkopuolisten yritykseen sijoittamaa pääomaa kutsutaan vieraaksi pääomaksi. Vieraalla pääomalla on takaisinmaksuvelvollisuus, tärkeimpänä vieraan pääoman lähteenä yrityksille ovat pankit. (Tilastokeskus 2020.)

Kiertotalouteen siirtyminen tarvitsee yritykseltä alkuvaiheessa pääomaa, jotta tarvittavat investoinnit kiertotalouteen siirtymiseen sekä mahdolliseen kehittämiseen voidaan tehdä. Tässä luvussa syvennyn rahoitukseen, rahoituksen riskeihin, tutkimus- ja kehittämisrahoitukseen ja pääomasijoitukseen.

4.1 Rahoitus ja riskit

Rahoitus tuo yritykselle riskejä, joita ovat mm. korkoriski, likviditeettiriski ja luottoriski. Yritys voi suojautua näiltä riskeiltä erilaisilla keinoilla. Korkoriski johtuu korkojen muutoksista rahoitusmarkkinoilla, tämä koskee lainoja ja sijoituksia. Hintariskissä korkotaso muuttuu, lisäksi velan tai saatavan nykyarvo muuttuu tätä myötä. Korkojen mahdollinen nousu vaikuttaa lainanhoitokuluihin nostavasti sekä kiinteäkorkoisten sijoitusten arvo laskee. (Suomi.fi 2019.)

Likviditeettiriski on maksuvalmiusriski, tämä tarkoittaa sitä, että yritys ei pysty muuttamaan varojaan rahaksi tai hankkimaan muuta rahoitusta tarpeeksi nopeasti laskujen maksamista varten. Yritys pystyy suojautumaan tähän varmistamalla, että sillä on riittävästi rahaa lyhyen aikavälin maksuihin. Lisäksi yrityksen tulee olla selvillä siitä, milloin kassasta lähtee tai sinne tulee rahaa. Rahatilanteen ollessa tiukka kannattaa tärkeitä lukuja ja rahavirtoja seurata. Yrityksen kannattaa hajauttaa rahavaroja, tämän avulla yritys saa tarvittaessa irrotettua varoja helpommin maksuihin. Pankista voi myös hankkia yritykselle luottollisen tilin, jonka avulla tiukoista tilanteista selvittää helpommin. (Suomi.fi 2019.)

Yrityksen myydessä tuotteita luotolla asiakkaille syntyy luottoriski. Suoritukset asiakkailta voivat myöhästyä, tämä voi tuoda yrityksellesi rahaongelmia. Pahimmassa tapauksessa asiakas ei voi maksaa yrityksen saatavia ollenkaan. Tämä voi johtaa oman yrityksen luottotappioihin. Luottoriskeihin voi suojautua, kun valitsee asiakkaan tarkasti esimerkiksi luottoluokituksen avulla. Yrityksen tuotteet kannattaa hinnoitella niin, että voittoa jää vaikka tulisi luottotappiota. (Suomi.fi 2019.)

4.2 Tutkimus- ja kehitysrahoitus

Business Finland tarjoaa tutkimus- ja kehitysrahoitusta, jonka avulla yritys voi nopeuttaa tuotekehitystä, uudistaa tai kehittää kokonaan uusia tuotteita, palveluita, tuotantomenetelmiä tai liiketoimintamalleja. Yritys voi rahoituksen avulla testata ja todentaa asiakkaiden kanssa uuden ratkaisun toimintaa. Business Finland tarjoaa rahoitusta pienille sekä keskisuurille yrityksille, joilla on kykyä ja halua kasvaa vientimarkkinoille. Business Finland tarjoaa rahoitusta

myös yritysten haastaviin ja uudistaviin tutkimus- ja kehitysprojekteihin, jotka johtavat kansainväliseen kasvuun. Yritys voi lisätä kilpailuetua kehittämällä uutta osaamista. (Business Finland 2020c; Business Finland 2020d.)

Business Finlandin tarjoama lainarahoitus on yrityksen näkökulmasta edullista, korko on yhden prosentin eikä lainalle pääsääntöisesti vaadita vakuuksia. Jos yritys epäonnistuu projektissa tai tästä ei synny tuloksia, laina voidaan myös osittain jättää perimättä. Projektin alkuvaiheessa yritys voi saada 30 % projektille myönnetystä lainarahoituksesta ennakkona. Lainan takaisinmaksuaika on seitsemän tai kymmenen vuotta ja näistä lyhennysvapaita vuosia on kolme tai viisi, tarvittaessa enemmän. Pisimmillään laina-aika voi olla jopa 20 vuotta. (Business Finland 2020b; Business Finland 2020d.)

Business Finland tarjoaa myös avustusta yritysten tutkimustyöhön. Tutkimustyöstä tulee syntyä uutta tietoa ja osaamista, mutta yrityksellä ei ole tähän vielä valmista tuotetta tai palvelua. Tutkimusprojekteihin myönnetään enintään 50 prosentin avustus projektin kokonaiskustannuksista. Avustus maksetaan jälkikäteen, tämä lasketaan raportoiduista toteutuneista kustannuksista. (Business Finland 2020d.)

Business Finlandin tarjoama laina sopii yrityksille pilotointi ja tuotekehitykseen, kun ollaan lähellä kaupallistamista. Avustus sopii yritykselle tutkimusprojekteihin, joissa pääpaino on luoda uutta osaamista. Ennen hakemuksen jättämistä Business Finlandille tulee olla yhteydessä tunnustelupalveluun tai yhteyshenkilöön Business Finlandilla. Rahoitushakemuksen voi jättää heidän asiointipalvelussaan. (Business Finland 2020d.)

4.3 Pääomasijoitukset

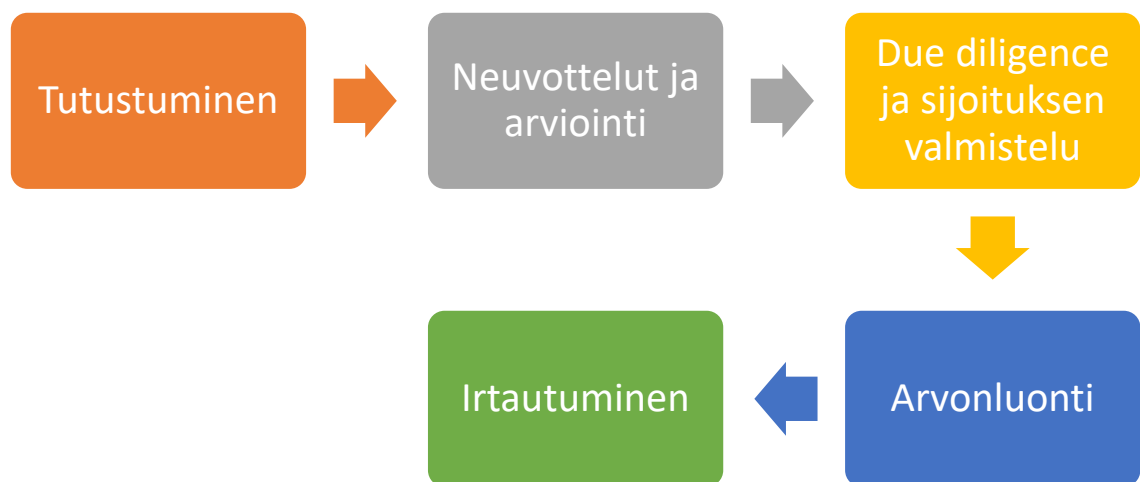
Kun yrityksellä on suuria kasvutavoitteita, tällöin voi pääomasijoitus olla sopiva rahoitusmuoto. Pääomasijoitusmuotoja tyypillisesti ovat osakesijoitukset, vaihtovelkakirjalainat ja pääomasijoitus yritykseen on usein väliaikainen. (Suomi.fi 2020.)

Pääomasijoittamisella tarkoitetaan pääomarahastojen tai muiden sijoittajien tekemiä yleensä oman pääoman ehtoisia sijoituksia. Yritys voi saada lisää uskottavuutta pääomasijoittajan mukanaololla, lisäksi se voi parantaa myös muun rahoituksen saamisen mahdollisuuksia. Kohdeyritys saa käyttöönsä myös pääomasijoittajan mahdolliset kotimaiset ja kansainväliset yhteysverkostot. (Suomen Teollisuussijoitus Oy 2020a.)

Kasvuyritykset saavat pääomasijoittajilta pääomaa ja osaamista. Pääomasijoittajat sijoittavat niin startupeihin kuin vakiintuneisiin kasvua hakeviin yrityksiin. Omistajana pääomasijoittajan tavoite on kasvattaa yrityksen arvoa menestymisen kautta siten, että arvonnoususta hyötyvät kaikki osakkeenomistajat. Pääoman lisäksi yritys saa sijoittajalta apua ja osaamista yrityksen kasvuun. Lisäksi yrityksen riskinotto- ja uskallus kasvaa, kun osaavat kasvunrakentajat

tulevat mukaan yritykseen. Pääomasijoittajat kiinnostuvat yrityksistä, joilla on riittävä edellytys kasvuun. Sijoittajien mielenkiintoa lisää hyvän markkinatilanteen lisäksi myös selkeä kasvupotentiaali, motivoitunut sekä sitoutunut tiimi ja johto. (Luoma 2018, 174-176.)

Suomen Teollisuussijoitus Oy eli Tesi on valtion omistama pääomasijoitusyhtiö, jonka tavoitteena on pääomasijoitusmarkkinan kehittäminen, yhtiöiden kasvun ja kansainvälistymisen tukeminen. Tesi sijoittaa yrityksiin näiden kasvu- ja kansainvälistymisvaiheissa, lisäksi yritysjärjestelyiden yhteydessä. Pääomatarpeina yrityksellä voi olla kansainvälistyminen, tuotteiden ja palveluiden kehitys, investoinnit, taseen vahvistaminen, yritys- ja toimialajärjestelyt sekä omistusjärjestelyt. Tesi on vähemmistösjöittäjä, sen sijoitus voi olla suurimmillaan puolet kokonaissijoitussummasta. Sijoituksien pääpaino on kohdistunut suomalaisiin tai Suomessa oleviin yrityksiin. Tesillä on lisäksi sijoitusohjelmia, joista sijoituksia suunnataan markkinatilanteen mukaan erityisille painopistealueille. Tesi on vuonna 2019 käynnistänyt ohjelman, jolla rahoitetaan kiertotalouden yrityksiä yhteensä 75 miljoonalla eurolla. Tällä ohjelmalla tehdään suoria sijoituksia yrityksiin 50 miljoonalla eurolla ja 25 miljoonalla eurolla rahastossijoituksia yhteen tai kahteen kiertotalouteen keskittyvään pääomasijoitusrahastoon. (Luoma 2018, 226; Suomen Teollisuussijoitus Oy 2020c; Suomen Teollisuussijoitus Oy 2020d.)

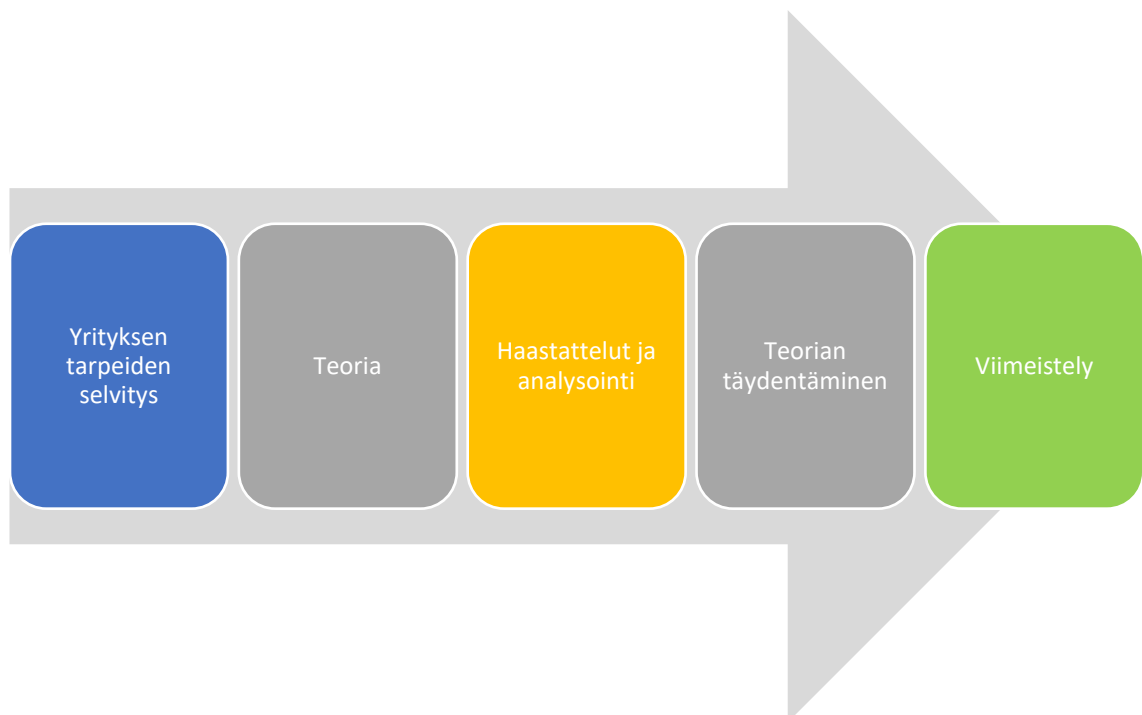
Kuvio 10: Sijoitusprosessi (Suomen Teollisuussijoitus Oy 2020b)

Suomen Teollisuussijoitus Oy:n eli Tesin kautta sijoitusprosessi etenee vaiheittain (Kuvio 10). Ensimmäisenä Tesi tutustuu yritykseen, jonka jälkeen se kartoittaa ovatko he oikea sijoittajataho yrityksen tarpeita ajatellen sekä onko yritys Tesin sijoitusfokuksen mukainen. Tämän jälkeen alkavat neuvottelu ja arviointi, joissa yhdessä yrityksen kanssa Tesi tutustuu johtoon ja hallitukseen, arvioi yrityksen markkina-arvoa, kartoittaa yrityksen strategiaa, teknologiaa ja

taloudellista tilannetta, lisäksi keskustelee sijoituksen suuruudesta ja mahdollisista lisäsijoitustarpeista. Seuraavana vuorossa on due diligence toimintatavoista ja muista sopimuksen ehtoista, sekä rahoitus ja irtautumissuunnitelmista sopiminen. Due diligence tarkoittaa henkilön tai yrityksen tutkimista ennen kuin sitoumus tai taloudellinen sopimus allekirjoitetaan. Tesi on mukana yrityksen arvonluonnissa, se kannustaa yritystä kasvusuunnitelman toteuttamisessa ja strategian tehostamisessa, avainhenkilöiden palkkauksessa ja mahdollisten jatkosijoitusten suunnittelussa. Viimeisenä vaiheena on irtautuminen, koska pääomasijoittaja toimii määräaikaisena omistajana. Sijoituksesta irtaudutaan sovitussa aikataulussa. (Capital Com SV Investments Ltd 2020; Suomen Teollisuussijoitus Oy 2020b.)

5 Tutkimuksen eteneminen

Opinnäytetyössä tutkitaan kiertotaloutta ja rahoitusmahdollisuuksia yrityksen näkökulmasta tutkimuskysymysten avulla. Tässä luvussa kerrotaan aluksi tutkimuksen eteneminen, esitellään, kuinka tutkimus on toteutettu ja tutkimusmenetelmät. Lopuksi kerron haastateltavien profiilit.

Kuvio 11: Työvaiheet

Kuviossa 11 on kuvattu opinnäytetyön työvaiheet. Opinnäytetyö prosessi eteni suunnitelmallisesti koko toteutuksen ajan. Tutkimus lähti liikkeelle yrityksen tarpeiden selvityksestä. Opinnäytetyön toimeksiantajan kanssa kartoitettiin yrityksen keksimän ratkaisun pohjalta, mitkä

asiat ovat tärkeitä selvittää tutkimuksessa. Kartoituksen pohjalta lähdin etsimään opinnäyte-työhön teoriapohjaa.

Jotta voitiin vastata tutkimuskysymyksiin, tarvittiin tietoa kiertotaloudesta ja sen eri liiketoimintamalleista, jotka olisivat yrityksen keksimän ratkaisun kannalta relevantteja. Lisäksi tietoa tarvittiin erilaisista rahoitusvaihtoehdoista. Kiertotalous on suhteellisen uusi käsite ja vastausten etsiminen painottui sähköisiin lähteisiin. Asiantuntijahaastattelut ovat suuressa roolissa, joiden avulla yritys voi saada aivan uutta tietoa, ja voi hyödyntää tätä liiketoiminnassa.

Teorian avulla loin haastatteluille kysymykset teemahaastatteluja varten. Haastatteluja oli yhteensä viisi. Haastatteluiden toteuttamisen jälkeen haastattelut ovat litteroitu. Litterointi on tehty peruslitteroinnilla, jossa äänite litteroidaan puhekielellä. Täytesanoja ei kirjoiteta eikä myöskään aiheeseen liittymätöntä keskustelua. Peruslitterointi on yleisin käytetty litterointitapa ja tämä on käytössä laajasti eri tieteenaloilla. (Spoken Oy 2020.) Tämä oli työni kannalta sopiva tarkkuus litteroinnille, koska tämän avulla haastattelujen asiasisältö saadaan hyvin esiin.

Haastatteluiden tulokset analysoin käyttämällä aineistolähtöistä sisällönanalyysiä ja jäsentelin ne sopivien teemojen alle. Sisällönanalyysi on laadullisen tutkimuksen perusanalyysimenetelmä, minkä avulla voidaan kerättyä aineistoa tiivistää. Tällöin voidaan tarkastella sen merkitystä, ryhmitellä tutkimusaineistosta samanlaisuudet ja erilaisuudet. Menettelytapana sisällönanalyysi soveltuu minkä tahansa dokumentin analysointiin, kun aineistosta halutaan selkeää sekä yhtenäistä informaatiota ja tulkintaa johtopäätösten tekoa varten. (Liikenteen tutkimuskeskus Verne 2020b.)

Haastattelujen jälkeen teoriaa on täydennetty tarvittavilta osin. Lopuksi opinnäytetyö viimeisteltiin.

5.1 Haastattelumenetelmät

Tutkimus toteutettiin laadullisena eli kvalitatiivisena tutkimuksena. Tavoitteena oli tutkia kiertotaloutta ja rahoitusmahdollisuuksia toimeksiantajayrityksen näkökulmasta. Tutkimuksessa on hyödynnetty asiantuntijahaastatteluja, sekä yhtenä erilaisena näkökulmana tilitoimiston edustajan haastattelua.

Laadullisten tutkimusmenetelmien yksi tapa on haastattelu ja haastattelut toteutettiin teemahaastatteluina. Aihepiirit ovat ennakkoon määriteltyjä, mutta aiheiden ja kysymyksien esittämiselle ei ole tiukkaa järjestystä. Kysymysrunko toimii lähinnä muistilistana, joka joutaa haastattelun mukana. (Näpärä 2017.) Haastattelumenetelmäksi on valittu teemahaastattelu, koska tällöin haastattelutilanteessa voi syntyä monipuolista vuorovaikutusta, ja tämän vuoksi haastattelurunko oli avoimena koko haastattelujen ajan. Teemahaastatteluilla sain

asiantuntijoilta tarvittavaa tietoa opinnäytetyöhön. Teemahaastatteluita oli yhteensä kolme kappaletta.

Teemahaastattelujen lisäksi tein kaksi sähköpostihaastattelua. Sähköpostihaastattelu soveltuu hyvin asiantuntijoiden haastatteluun ja haastattelu voidaan toteuttaa joustavasti. Haastattelupohja kannattaa muokata haastateltavan mukaan, ja kysymyksiin voidaan tehdä tarvittaessa muutoksia vastaajan mukaan. (Liikenteen tutkimuskeskus Verne 2020a.)

5.2 Haastateltavien profiilit

Haastattelut toteutettiin yksilöhaastatteluina kiertotalouden ja rahoituksen asiantuntijoille sekä yhdelle tilitoimiston edustajalle 24.3.-1.4.2020 välisenä aikana. Haastattelujen asiantuntijat toimivat kiertotalouden kannalta läheisissä työtehtävissä. Haastateltavat olivat Sitran ja Business Finlandin asiantuntijoita. Haastateltavat ovat valittu siten, että saisin mahdollisimman kattavan kuvan kiertotaloudesta ja rahoitusmahdollisuuksista. Yksi sähköpostihaastattelu on tehty tilitoimiston edustajalle, jotta nähtäisiin myös yrittäjien näkökulma kiertotalouteen. Opinnäytetyötä varten haastattelin Teams tai puhelinhaastatteluilla kolme, lisäksi kahdelle haastateltavalle lähetettiin sähköpostihaastattelu. Haastatteluita ei voitu toteuttaa kasvotusten koronan vuoksi vallitsevan poikkeustilanteen takia.

Haastatteluihin oli varattu aikaa reilusti, jotta myös avoimelle keskustelulle kysymysten välissä oli tarvittaessa aikaa. Tavoitteena haastatteluilla oli saada kiertotaloudesta syvällisempää tietoa. Haastattelut äänitettiin ja litteroitiin aineiston käsittelyä varten, äänitystä varten haastateltavilta pyydettiin lupa äänitykseen. Äänitys mahdollistaa haastattelun uudelleen läpikäymisen myöhemmin. Haastatelluilla asiantuntijoilla on monipuolinen kokemus kiertotaloudesta ja sen kehittämisestä.

Haastattelu kysymyksiä luodessani pohjalla oli teoria, jonka perusteella kysymykset ovat luotu. Kysymykset pyrin luomaan siten, että näiden avulla saan aineistoa vastaamaan tutkimuskysymyksiini. Kysymyksiä luodessa kiinnitin erityistä huomiota niiden merkitykseen tutkimuksen kannalta. Haastattelu oli jaettu kolmeen teemaan kiertotalous ja yritykset, rahoitus ja liiketoimintamalli. Haastattelurunko on esitetty liitteessä 1.

Haastattelun alussa esitin opinnäytetyöni tarpeet ja syyn miksi olen aiheesta opinnäytetyötä tekemässä. Haastattelukysymykset toimitettiin haastateltaville etukäteen tutustuttavaksi. Haastatteluissa keskityin eri osa-alueisiin riippuen haastateltavasta, ja esimerkiksi tilitoimiston edustajan kanssa kaikkia teemoja ei käyty läpi. Keskustelu haastatteluissa oli molemmin puolin osallistuvaa. Täsmentäviä kysymyksiä ja vapaata keskustelua syntyi vastausten perusteella.

Asiantuntija A on työskennellyt viimeiset 20 vuotta Sitrassa pääomasijoitustehtävissä, joihin nykyään liittyy kiertotalous. Hän on ollut yritysrahoituksen ja pääomasijoitusrahoituksessa mukana. Hänen aiempi työelämänsä tausta on teollisuudesta. Sijoitustoiminnasta hänellä on kokemusta yli 20 vuotta. Sitrassa hän on asiakasyritysten ja kiertotaloustiimin kanssa läheisessä kontaktissa, lisäksi osan ajasta hän toimii myös itse osana kiertotaloustiimiä. Sitran tavoitteena on pyrkiä käyttämään jokaisen työntekijän osaamista optimaalisesti organisaatiossa.

Asiantuntija B on ollut Business Finlandilla ja Tekesissä yli 20 vuotta, tätä ennen 10 vuotta työskennellyt isossa suomalaisessa konsernissa. Hänellä on paljon kokemusta erilaisista työtehtävistä ja nykyään hän työskentelee kiertotalouden parissa.

Asiantuntija C työskentelee Business Finlandilla ja hän on kauppatieteiden maisteri. Aiemmissä työtehtävissä kiertotalous ei ole ollut hänellä missään roolissa. Hänellä on kokemusta materiaalikatselmuksesta asiantuntijan roolista ja Business Finlandilla hän työskentelee materiaalitehokkuuden asiantuntijana. Hänen työroolinsa edistää materiaalikatselmusten toteuttamista Suomessa, mikä on kiertotalouden kannalta tärkeää.

Asiantuntija D työskentelee Business Finlandilla kiertotalouden ohjelmapäällikkönä. Hänellä on kokemusta biotaloudesta, työ- ja kiertotalouden tutkimuksesta vähän yli 15 vuotta. Hän on työskennellyt syksystä 2019 alkaen Business Finlandilla työ- ja kiertotalouden tiimissä.

Tilitoimiston edustaja on toiminut yli 30 vuotta taloushallinnon alalla. Hän on tehnyt kirjanpitäjän ja talousjohtajan työtehtäviä. Tällä hetkellä hän omistaa ja on toimitusjohtajana tilitoimistossa, joka työllistää 8 henkilöä.

6 Tutkimuksen tulokset ja yhteenveto

Tässä luvussa käydään haastatteluiden pääkohdat läpi teemoittain, jotka ovat kiertotalous ja yritykset, kiertotalouden edistäminen yrityksessä, rahoitus kiertotalouden näkökulmasta ja liiketoimintamallit kiertotalouden näkökulmasta. Haastatteluista sain selville hyvin asiantuntijoiden kokemuksia kiertotaloudesta yritysmaailmassa. Haastatteluista nousi esille paljon samankaltaisuuksia.

6.1 Kiertotalous ja yritykset

Asiantuntija A:n (2020) mielestä kiertotalous filosofiana ei ole uusinta uutta, kun katsotaan esimerkiksi teollista historiaa 200 vuotta taaksepäin. Yritykset, jotka ovat käyttäneet materiaaleja ja energiaa vähiten liiketoiminnassaan ovat pärjänneet markkinoilla parhaiten. Yritykset voivat käyttää teknologiaa hyväksi liiketoiminnassaan entistä paremmin, koska uusi teknologia mahdollistaa uudella tavalla jakamistalouden. Hänen mielestään filosofia on sinänsä

vanha ja tunnettu, mutta teknologioiden uusi aalto mahdollistaa sen vauhdittamisen ja edistämisen. (Asiantuntija A 2020.)

Asiantuntija A (2020) uskoo, että kiertotalous on paras liiketoimintamalli, samalla kun se säästää maapalloa, se edistää ympäristön suojelua ja diversiteettiä. Suuri osa yrityksistä on huomannut, että kiertotalous liiketoiminnassa on hyvä ja mielenkiintoinen asia, jota kannattaa edistää. Asiantuntija A:n mielestä 5-10 vuotta eteenpäin ei puhuta enää kiertotaloudesta osana yrityksen liiketoimintaa, vaan tämä filosofia siirtyy yrityksiin automaattisesti kuten esimerkiksi tietokoneet ovat jokaisessa yrityksessä tänä päivänä. Tulevaisuudessa kiertotalous on automaatio joka paikassa, eikä yrityksiä eritellä sen mukaan onko heidän toimintansa kiertotaloutta vai ei. Kiertotalous on kaikkien tuotteiden suunnittelussa ja valmistusketjussa automaattisesti mukana suunniteltuna alusta loppuun. (Asiantuntija A 2020.)

Asiantuntija C:n (2020) mielestä: ”Kaikkien yritysten, toimialasta riippumatta, on kannettava oma vastuunsa tulevaisuuden maapallosta, mihin liittyen kaikki mahdolliset toimet ympäristön hyväksi ovat perusedellytys. Muuten eivät yritysten omatkaan asiakkaat enää ole kiinnostuneita yrityksen tarjonnasta.” Ympäristöohjelmat ja -raportointi, vastuullisuusohjelmat ja vastuullisuusraportointi alkaa olla vaatimus kaikille yrityksille, jotka toimivat laajemmassa toimintaympäristössä. (Asiantuntija C 2020.)

Asiantuntija D:n (2020) mukaan: ”Kiertotalous on ajatuksena ja liiketoimintamallina lyömässä itseään läpi”. Yrityksen näkökulmasta pohdinta siirtymisestä kiertotalouteen lähtee liikkeelle siitä, että yritys miettii voiko asioita tehdä uudella tavalla, tehokkaammin tai kuulostellaan, miten liiketoimintaa tulisi uudistaa. Yrityksen kannattaa miettiä minkälaisia tuotteita he tuottavat itse markkinoille, kun ilmastonmuutos ja kestävyysliikkeen liittyvät asiat nousevat aiempaa enemmän esiin. Asiantuntija D:n (2020) mielestä: ”Lähtökohtaisesti taustalla on se, että oma liiketoiminnalla saadaan näyttämään positiivista tulosta enemmän viivan alle.” (Asiantuntija D 2020.)

Isot yritykset ovat ymmärtäneet kiertotalouden hyvin. He ovat myös siirtymässä siihen muita nopeammin. He pyrkivät ottamaan huomioon kiertotalouden lähes kaikessa toiminnassaan. Pienyrityksille kiertotalous on uusi asia eikä heillä ole aikaa jäädä miettimään sitä, elleivät he suoraan erikoistu liiketoiminnassaan kiertotalouteen. Pienillä yrityksillä ei ole samanlaista henkilökuntaa taustalla kuin isoilla yrityksillä. Isoilla yrityksillä voi olla tiimi, jonka tehtävänä on edistää kiertotaloutta, kun taas pienten yritysten omistajat yrittävät itse kehittää liiketoimintaa ilman muiden apua. (Asiantuntija B 2020.)

Asiantuntija C:n (2020) mukaan viimeisten parin vuoden aikana on noussut esiin keskustelu koskien kiertotaloutta, ja tämä on tehnyt siitä yrityksille tutumpaa. Terminä kiertotalous koetaan vaikeaksi, eikä yritys välttämättä ymmärrä mitä se tarkoittaa, ja mitä tämän toteuttaminen heidän omassa toiminnassaan voisi olla. Liiketoiminta yrityksellä ei yleensä ole suoraan

kiertotaloutta. Poikkeuksena ovat ne yritykset, jotka ovat rakentaneet liiketoimintansa kokonaan kiertotalouden ympärille. Vain pieni osa yritysten liiketoiminnasta keskittyy vain kiertoalouteen. Yrityksille on haaste toteuttaa liiketoimintaa edistäen samaan aikaan toimintansa kiertotaloutta. Tavoitteena yrityksellä on voiton maksimointi, joka perustuu omaan liikeideaan. Liikeideaan pitäisi saada sisällytettyä kiertotalous. (Asiantuntija C 2020.)

Asiantuntija C (2020) kokee, että yrityksillä voi olla tietoa kiertotaloudesta, kun se on jollain tavoin jo osana heidän liiketoimintaansa. Isoissa yrityksissä, joissa voi olla lukuisia eri toimintoja kuten ostot, varastointi, tuotanto, tuotannon suunnittelu, tuotekehitys, myynti, markkinointi, lähettämö, logistiikka ja hallinto. Tällöin tarvitaan huomattavasti enemmän lisää tietoa, että jokainen osa yrityksestä voi toteuttaa kiertotaloutta. Varsinkin, jos yrityksen liiketoimintaan ei ole aiemmin sisällynyt kiertotaloutta. Hän kokee myös, että organisaatioissa on paljon ihmisiä, jotka ovat kiinnostuneita kiertotaloudesta ja he haluaisivat sitä toteuttaa. Toisaalta on paljon ihmisiä, joiden toimintatavat ovat vanhojen toimintamallien mukaiset. Nuorison koetaan suhtautuvan kiertotalouteen myönteisesti. Yrityksen huomattaessa kiertotalouden auttavan taloudellisten tavoitteiden saavuttamisessa, voi halua kiertotalouteen siirtymiseen löytyä enemmän. (Asiantuntija C 2020.)

Kiertotalouden termi on tällä hetkellä paljon esillä. Yrityksiltä tarvitaan kuitenkin lisää konkreettisia tekoja. Lisäksi tarvitaan tietoa hyvistä sekä toimivista ratkaisuista, jotka ovat liiketoiminnan kannalta kannattavia. Siitä syystä, että kiertotalouden toteuttaminen on hienoa ja antaa yrittäjille puhtaamman omantunnon toimia, ei kiertotalous kuitenkaan jää elämään. Yrityksen on saatava tästä toimiva liiketoimintamalli myös pitkällä tähtäimellä katsottuna, jotta kiertotalous jää pysyvästi osaksi liiketoimintaa ja pystyy kasvattamaan kiertotalouden liiketoimintaa. Asiantuntija C:n (2020) kokemuksen mukaan yritykset puhuvat kiertotaloudesta paljon, mutta jokaisen yrityksen on mietittävä tämän rooli oman toimintansa kannalta. (Asiantuntija C 2020.)

Näkymät kiertotalouden tulevaisuudesta ovat hyvät. Kiertotalous tarjoaa yritykselle monenlaisia mahdollisuuksia niin tuotteiden, palveluiden kuin konseptien rakentamiseen. Tulevaisuudessa yritykset voivat rakentaa omaa toimintaa enemmän kiertotalouden varaan tai se voi tarjota palveluita, jotka auttavat yrityksen omia asiakkaita toteuttamaan kiertotaloutta. Asiantuntija C (2020) kiteyttää: ”Kuten ei muutakaan liiketoimintaa voi olla olemassa, jos yritys toimisi ilman asiakkaita, ollen myös itse jonkun asiakas. Kiertotalous ennen muuta vaatii tarkastelua arvoketjun tasolla ja edellyttää isossa määrin lisää yhteistyötä yritysten, yritysverkostojen, ekosysteemien jne. välillä.” (Asiantuntija C 2020.)

Jos yritys haluaa olla mukana kiertotaloudessa, sen oman toiminnan läpinäkyvyyden vaatimukset kasvavat. Yritys ei voi sulkeutua enää yrityksen omaan sisäiseen maailmaan, ja tämä itsessään jo lisää jakamistaloutta. Yritykset Suomessa ovat tottuneet toimimaan omillaan eikä

asioita haluta jakaa toisten yrityksiensä kanssa, ellei tämä ole liiketoiminnan kannalta välttämätöntä. Asiantuntija C (2020) tiivistää: ”Vähemmän omaan napaan tuijottamista, enemmän avautumista.” (Asiantuntija C 2020.)

Asiantuntija D (2020) pohtii: ”Uskon että etenevässä määrin kuluttajia pyristelee korvian ja rupeaa näitä asioita puntaroimaan vähä eri tavalla”. Suomessa ei olla vielä nähty suurta kuluttajakäyttäytymisen muutosta. Esimerkiksi Kiinan päätös kieltää kertakäyttömuovien käyttö, muuttaa kuluttajakäyttäytymisen erilaiseksi pakosta. Nämä ovat isoja aaltoja, jotka vaikuttavat kokonaisuudessaan maailman kiertotalouden kulkuun. (Asiantuntija D 2020.)

Lainsäädäntö on tärkeässä roolissa kiertotalouden kannalta ja lainsäädännön muutokset vaikuttavat kiertotalouden kehitykseen. Jätteiden kasaaminen kielletään teollisuustonteille ja jätteiden käsittely tiukentuu koko ajan. Isot yritykset joutuvat pakon edessä miettimään uusia toimintatapoja. Tämä koskee myös pieniä yrityksiä, joilla on jätevirtaa toiminnassaan. Suomessa ei ole enää kaatopaikkoja, minne jätteitä voidaan viedä, joten jätteet kannattaa hyödyntää. Yrityksen täytyy miettiä ovatko nämä taloudellisesti kannattavia sivuvirtojen hyödyntämissä. Heidän tulee tehdä käsittely mahdollisimman kannattavaksi taloudelliselta kannalta katsottuna. Asiantuntija B (2020) kokee, että isot yritykset ymmärtävät lineaarisen talousmallin verrattuna kiertotalouteen. Hän kuitenkin kokee, että suuri osa yrityksistä ei ymmärrä näiden eroa, eivätkä koe tarpeelliseksi selvittää niitä. (Asiantuntija B 2020.)

Tilitoimiston edustajalla (2020) ei ole kokemusta kiertotaloudesta yritystoiminnassa. Hän ei ole huomannut kiertotalouden vaikuttaneen yritysten toimintaan hänen näkökulmastaan. Henkilökohtaisesti hän kuitenkin pyrkii omassa toiminnassaan tavaroita hankkiessa ajattelemaan kestävästä kehitystä.

6.2 Kiertotalouden edistäminen yrityksessä

Asiantuntija A:n (2020) mielestä riippuu yrityksestä, kuinka se pystyy siirtymään kiertotalouteen. Toiset yritykset siirtyvät kohti kiertotaloutta pikkuhiljaa tehostamalla toimintoja, järjestelemällä, parantamalla raaka-aineiden ja materiaalien kierrättämistä. Toiset yritykset taas havahtuvat huomaamaan, että asioita voi tehdä toisin. Avataan kokonaan uusi liiketoiminta ja tuotteet tarjotaan asiakkaille palveluna. Asiakkaalle tarjotaan suoraan se lopputuote, mitä asiakas liiketoiminnassaan tarvitsee. Asiakas hyötyy siitä, ettei sen tarvitse välittää ja huolehtia esimerkiksi laitteiden huolloista. Toimittaja huolehtii kaikesta ja asiakas maksaa tästä palvelusta esimerkiksi kuukausimaksulla. Muuttamalla liiketoiminnan tähän toimintatapaan yritys voi tehdä ison liiketoiminnan lisäyksen ja pystyy laajenemaan täysin uudella tavalla. On yrityksestä riippuvaista, kuinka siirtyminen tapahtuu. Se voi olla joko vaiheittaista tai yritys huomaa markkinoilla olevan tarpeen. Tarpeen ilmetessä yritys aloittaa kokonaan uuden liiketoiminnan, joko osittain täydentäen ja korvaten vanhaa tai kokonaan vanhan päälle. (Asiantuntija A 2020.)

Yrityksen näkökulmasta kriittinen vaihe siirryttäessä kiertotalouteen on strateginen päätös avata uusi liiketoiminta. Uutta liiketoimintaa aloittaessa yritykseltä vaaditaan investointeja. Yrityksen myydessä lopputuotetta, heidän tulee huolehtia, että he pystyvät toimittamaan laitteen. Yritys, jonka tavoitteena on kasvu ei voi toimia asiakkailleen rahoittajana. Kun yritys myy samaa palvelua 100 kappaletta, niin tämän jälkeen heillä on omistuksessa 100 laitetta. Aiemmin nämä laitteet ovat valmistettu ja myyty suoraan asiakkaille. Tämä muuttaa kokonaan yrityksen toimintatavan. Pieni yritys ei voi omistaa suuria määriä laitteita, koska heidän rahansa sitoutuvat niihin. Tästä syystä tarvitaan uusia toimintatapoja ja uusia talouskuvioita. (Asiantuntija A 2020.)

Rahoitusyhtiöt voivat omistaa laitteet, joita tarjotaan asiakkaille palveluna, eli rahoitusyhtiö tarjoaa omistuspalvelun yritykselle. Hyvänä esimerkkinä on autojen leasingpalvelu. Palvelu välittää auton ja taustalla on auton omistava rahoitusyhtiö. Tämä malli voidaan pikkuhiljaa siirtää myös muualle teollisuuteen. Strategisesti kiertotalous vaikuttaa siihen, että toimintaketjut pitenevät ja monimutkaistuvat aiempaan verrattuna. Tämä vaatii yritykseltä hyvän strategian sekä lisäksi uskalluksen riskinottoon. (Asiantuntija A 2020.)

Yritys täytyy havahduttaa ja pysäyttää, jolloin se voi katsoa eteenpäin voiko liiketoimintaa tehdä toisella tavalla. Yrittäjä on omassa liiketoiminnassa niin sisällä. Yrityksen sisältä voi olla vaikea katsoa ulos ja kokeilla oma-aloitteisesti jotain uutta, muuten kuin pakon tai uhan edessä. Asiantuntija A:n (2020) kokemuksen mukaan: ”Kun näitä pönttöjä on koputeltu pajalla ja asiakkaat käyvät niitä hakemassa, niin sun pitää oikeasti astua paketista ulos ja tuulettaa vähän, katsoa ja miettiä voiko ajatella uudella tavalla.” Järkevä yrittäjä arvioi koko ajan omaa liiketoimintaansa sekä pyrkii hakemaan strategisia avauksia. Kaikista yrittäjistä ei ole tähän. (Asiantuntija A 2020.)

Asiantuntija A (2020) kokee, että Business Finland on tärkeä yhteistyökumppani yritykselle, joka kehittää uutta liiketoimintaa ja uusia tuotteita. Business Finland on yrityksille sekä lainoittaja että tukija. Lisäksi heillä on iso ohjelma kiertotalouteen. Kun yritys haluaa kehittää kiertotaloustoimialalla liiketoimintaa tai tuotteita, heidän kannattaa asiantuntijan mielestä olla yhteydessä Business Finlandiin. Heillä on asiantuntemusta kiertotaloudesta, lisäksi heillä on sisältöasiantuntemusta. He pystyvät arvioimaan 10 firmasta, mitkä ovat potentiaalisimmat kaksi kohdetta. (Asiantuntija A 2020.)

Yrityksen halutessa lähteä edistämään kiertotaloutta, heidän tulee punnita tämän kannattavuus. Suurin este siirtymisessä on, kannattamaton liiketoiminta. Asiantuntija B:n (2020) mielestä on hyvä miettiä millä tavoin yritys voisi saada lisää liiketoimintamahdollisuuksia pitäen kuitenkin kokonaiskuvan mielessä. Yritykseltä siirtyminen vaatii muutoksia, ainakin pientä kehitysprosessia. Usein tämä tapahtuu alkamalla kierrättämään enemmän yrityksen toiminnasta syntyviä jätteitä. (Asiantuntija B 2020.)

Sitra miettii mihin aloihin kannattaa panostaa ja tekevät julkaisuja tämän perusteella. Heidän tarjoama rahoitus yrityksille on pientä. Asiantuntija B:n (2020) kertoo, että käytäntöön siirtymässä, tulee Business Finland usein mukaan toimintaan. Asiantuntijakonsulttien kanssa yritys voi miettiä mitä oikeasti halutaan tehdä ja kierrättää. Business Finland ei neuvo yrityksille, kuinka pitäisi kierrättää. Ideat lähtevät suoraan yrityksestä. He eivät neuvo sen vuoksi, ettei yritys voisi myöhemmin syyttää heitä vääristä neuvoista. Asiantuntijakonsultteja käytetään paljon, he ovat kokeneita alan asiantuntijoita. Heiltä löytyy yrityksen kannalta hyviä ajatuksia, miten asiat kannattaa tehdä. Asiantuntijakonsulttien palveluita on ostettavissa alihankintana projekteihin. (Asiantuntija B 2020.)

Kiertotalous on tällä hetkellä trendikäs ja moni yritys yrittää päästä kiertotalouteen mukaan. Yritykset miettivät paljon, kuinka he pystyisivät hyödyntämään sivuvirtoja. Niihin liittyen on käynnissä paljon projekteja. Yrityksen ongelmat ovat usein teknisiä, eikä toimintaa saada taloudellisesti kannattavaksi ja usein kokeilu kaatuu siihen. (Asiantuntija B 2020.)

Kiertotalous tarjoaa monenlaisia mahdollisuuksia yrityksille, tuotteille ja palveluille. Monessa tapauksessa yrityksen omaa toimintaa voidaan muokata kiertotalouden suuntaan, jos edellytykset liiketoiminnan tekemiseen täyttyvät. On paljon yrityksiä, joiden toiminta ei suoraan ole kiertotaloutta eikä kaikki toiminta sitä voi tai tarvitse olla. Tulevaisuudessa kiertotaloudesta eivät pysty kaikki yritykset ansaitsemaan, mutta oman liiketoiminnan tulisi toteuttaa mahdollisimman hyvin kiertotaloutta kuitenkin vaarantamatta yrityksen liiketaloudellisia perusteita. (Asiantuntija C 2020.)

Tehokas kierrätysmateriaalien käyttö kannattaa hyödyntää aina, kun tämä on mahdollista. Lisäksi kiertovirrat kannattaa pyrkiä hyödyntämään tehokkaasti. Hävikki ja jätevirrat tulisi minimoida, lisäksi pyrkiä mahdollistamaan niiden ympäristötehokas jatkokäyttö. Tämän lisäksi kannattaa pyrkiä käyttämään sähköä säästeliäästi. Lisäksi uusiutuvan energian ratkaisut ovat asioita, joihin yritykset eivät ole vielä panostaneet. Asiantuntijan mukaan näistä olisi saatavilla monelle yritykselle taloudellista hyötyä. Yrityksen voi olla vaikea yksin löytää näihin ratkaisua. Tähän avuksi on tarjolla asiantuntijoita. Siirtyminen kiertotalouteen ei välttämättä onnistu yhdessä yössä, jos yritys ei ole aiemmin toiminut kiertotalouden alalla tai vaihtoehtoisesti rakentanut liiketoimintaansa kiertotalouden näkökulmasta jo heti alusta alkaen. Yrityksen kannattaa viestiä siitä, että he toteuttavat kiertotaloutta koska kuluttajat arvostavat eniten enemmän yritysten ympäristötoimia. (Asiantuntija C 2020.)

Kun puhutaan kiertotaloudesta, puhutaan usein siitä, miten jätteet kierrätetään. Tämä on vasta alkuaskel yritykselle. Siirtyminen kiertotalouteen vaatii yritykseltä paljon. Ensimmäisenä johdon on pystyttävä sitoutumaan ajatusmalliin, joka voi muuttua kokonaan ja lähteä suuntaamaan kohti kiertotaloutta. Yrityksen kannattaa miettiä, mitä ovat uudet liiketoimintamahdollisuudet heidän liiketoimintansa kannalta. Tämän jälkeen miettiä ajatusmallin

muutosta. Suomessa on tarjolla paljon hyviä työkaluja tähän ajatusmallin muuttamiseen. Sitralla on yrityksille Play Book, joka kertoo miten näitä työkaluja voi hyödyntää siirryttäessä kohti kiertotaloutta. Muutos yleensä tehdään pienin askelin. Business Finlandin kautta yhteistyössä lähdetään liikkeelle siitä, että yritys voi olla mukana tutkimus- ja kehittämistoiminnassa sekä luoda omaa tutkimus- ja kehittämistoimintaa. (Asiantuntija D 2020.)

Kriittinen ja tärkeä vaihe yrityksellä siirtyessä kiertotalouteen on, että yrityksen taustalla on oikeanlainen tiimi tekemässä tätä muutosta. Yritys pystyy paremmin tämän avulla etsimään oikeat partnerit ja verkostot liiketoimintaan. Tärkeää on myös rahoituksen järjestyminen siten, että toiminnan muutos saadaan vietyä läpi ja laajennettua liiketoimintaan. Innovatiiviset tuotteet ja startupit, jotka rakentuvat kiertotalouden liiketoimintamallien ympärille tarvitsevat suuria investointeja. Tämän lisäksi oikea aika onnistumisen kannalta on tärkeää. (Asiantuntija D 2020.)

Kiertotalous tulee tarjoamaan hyvän työkalupakin yrityksille järjeistämään omaa toimintaa ja löytämään uutta liiketoimintaa. Kiertotalous ei ole muusta liiketoiminnasta irrallinen asia. Se on osa maailman kehityskulkua siirryttäessä kohti resurssitehokkuutta, kulutuksen vähentämistä ja kehitettäessä uusia toimintatapoja. Suomessa kiertotalous on tällä hetkellä pinnalla ja Suomen hallitus myös korostaa sitä. Tämä on vain yksi osa liiketoiminnan sekä koko maailman muutosta. (Asiantuntija D 2020.)

Yrityksen kannalta oleellista on, että muutos on kannattava. Asiantuntija D (2020) kiteyttää: ”Muutenhan se ei lyö leiville eikä etene”. Suomessa on paljon edelläkävijäyrityksiä, jotka ovat huomanneet mahdollisuudet kiertotaloudessa jo aiemmin. Tämän lisäksi on paljon yrityksiä, joiden aika ei riitä tai niillä ei ole resursseja miettiä tätä. Asiantuntija kertoo Business Finlandilla olevasta ohjelmasta, joka auttaa yrityksiä luomaan uusia verkostoja kotimaisilla ja kansainvälisillä markkinoilla. Tämän avulla yrityksen kynnyks on matalampi lähteä uudistamaan liiketoimintaansa. (Asiantuntija D 2020.)

Yritykseltä siirtyminen kiertotalouteen vaatii uusia ajattelutapoja. Yritys tarvitsee myös investointeja liiketoiminnan kehittämisessä. Siirryessään kiertotalouteen yritykselle on tärkeää investoida tuotekehitykseen. Yritykseltä vaaditaan uudenlaista ajattelutapaa ja nykyaikainen yritys pyrkii miettimään toimissaan asioita kiertotalouden kannalta. Markkinoinnin avulla yritys voi ohjata kuluttajaa valitsemaan kiertotaloutta tukeva tuote. Markkinointi alkuvaiheessa voi olla kallista. (Tilitoimiston edustaja 2020.)

6.3 Rahoitus kiertotalouden näkökulmasta

Asiantuntija A:n (2020) mukaan: ”On vaikea löytää sellaista rahoitusta, joka olisi korvamerkitty kiertotalouteen. Rahoitus on rahoitusta ja rahoitus hakee parasta tuottoa, jos ajatellaan tyylysti talouden sääntöjen mukaisesti.” Sijoittajan sijoittaessa yritykseen rahaa, hän haluaa

sijoittaa sen turvallisimpaan ja tuottavimpaan yritykseen. Kiertotalouden yritys, joka osoittaa olevansa tuottava saa helpommin rahoitusta. Sijoittaja on tyypillisesti rahastoa hallinnoiva rahastoyhtiö, joka tekee pääomasijoituksia. Näiden pääomasijoittajien takana on usein instituutio esimerkiksi eläkevakuutusyhtiö. Teollisuus Sijoitus Tesi on käynnistänyt ohjelman, jonka tarkoituksena on sijoittaa kiertotalouden alan yrityksiin. Tästä ohjelmasta on tarkoitus tehdä pääomasijoituksia useisiin kiertotalouden alan yrityksiin. Asiantuntija A (2020) kiteyttää: ”Mitään rahoituspäätöksiä ja sijoituspäätöksiä ei tehdä sen vuoksi, että se on kivaa tai että se on kannattavaa, tai että se on hyvä juttu vaan sen pitää samalla olla se paras bisnes.” (Asiantuntija A 2020.)

Rahoituksen ei tule olla asia mistä yritys lähtee liikkeelle, vaan kaikki lähtee yrityksen liiketoiminnasta ja siitä mitä yritys tekee. Rahoitus on työkalu, joka vauhdittaa yrityksen siirtymistä kiertotalouteen. (Asiantuntija A 2020.)

Yrityksille on tarjolla rahoitustyökaluja. Oikea ratkaisu riippuu yrityksen tilanteesta, vakavaraisuudesta ja rahantarpeesta. Ulkopuolinen taho yleensä sijoittaa pääomasijoituksella tai osakeannin kautta, mutta tämä voidaan tehdä myös osakeomistuksen ja lainoituksen yhdistelmänä. Yksi vaihtoehto on pankkien tarjoama lainarahoitus. Yritykselle, joka ei halua antaa osakeomistusta ulos sekä on tarkka, kuinka omistusta jaetaan, on hyvä vaihtoehto laina, jonka avulla kasvua voidaan vauhdittaa. Lainoituksella omistus ei siirry muualle, mutta pankit eivät myönnä lainoja ilman vakuuksia. Jos yrityksellä ei ole vakuuksia, usein he joutuvat myymään osakkeita, jos halutaan pääomaa kasvua vauhdittamaan. Pääomasijoittaja antaa yritykselle oman tukensa ja kontaktit. Usein hän tulee mukaan yrityksen hallitukseen ja laittaa yritykseen vauhtia, koska pääomasijoittajan tavoitteena on kasvattaa liiketoimintaa ja lisätä sijoitetun pääoman arvoa. Lainan ja pääoman tasapaino on yrityksestä riippuvainen ja yrityksen tulee tilanteensa mukaan yrittää parantaa asemaansa markkinoihin ja omistajiin nähden optimaalisesti. (Asiantuntija A 2020.)

Pääomasijoittajan sijoittaminen kasvuyrityksiin on usein erittäin hyvä ratkaisu yritykselle, koska usein he ovat nähneet satojen yritysten tapoja toimia. Heillä on hyvä näkemys toimialasta, tilanteesta ja yrityksistä mitkä siellä toimivat. Pääomasijoittajan avulla jopa pienet yritykset voivat yhdistyä tai tehdä yhteistyötä. Yhdistyessään nämä yritykset ovat iso kokonaisuus. Yhdessä he voivat olla vahvempia ja kilpailukykyisempiä, tämän avulla arvo kaikille omistajille lisääntyy huomattavasti. (Asiantuntija A 2020.)

Yrityksen lähtiessä kehittämään toimintaa, Business Finlandilta on mahdollista saada rahoitusta. Jos haluaa tehdä esimerkiksi tutkimus- tai kehitysprojektia voi lähteä pienemmällä projektilla ensin selvittämään markkinoita tai vaihtoehtoisesti ostaa asiantuntemusta aiheeseen liittyen alihankintana. Kunnes tilanne näyttää siltä, että toimintaan kannattaa panostaa

enemmän, tähän löytyy erilaisia vaihtoehtoja rahoitukseen Business Finlandilta. (Asiantuntija B 2020.)

Rahoitukset eivät ole 100 % rahoituksia, vaan Business Finland tarjoaa 50 %. Toinen 50 % rahoituksesta pitää löytyä yritykseltä itseltään, tämä voi olla ulkopuolisen sijoitusta tai lainaa. Yrityksellä tulee olla mahdollisuus laittaa omaa rahaa käyttöön, mutta ei ole väliä mistä raha tulee. Kehitystoiminnan riskiä jaetaan yrityksen ja Business Finlandin välillä. Kun yritykselle ilmenee rahoitustarve, yrityksen tulee etsiä rahoitusta jostain. Jos ei ole varaa tehdä kehitystoimintaa, tällöin yrityksen täytyy hankkia ulkopuolista rahoitusta jostain. (Asiantuntija B 2020.)

Asiantuntija B:n mielestä (2020) isot yritykset ovat tietoisia minkälaisia rahoituksia on tarjolla. Isot yritykset kehittävät paljon omaa toimintaansa, tämän takia rahoitusmahdollisuudet ovat heille tuttuja. Hänen mukaansa on olemassa myös tuhansia yrityksiä, joilla ei ole ollenkaan omaa kehitystoimintaa eivätkä ole tietoisia rahoitusmahdollisuuksista. Yrityksille tulee usein ensimmäisenä mieleen, että jotain on tehtävä ja lainaa otetaan pankista tai Finnveralta, kun ei olla tietoisia avustusmuotoisista rahoituksista. (Asiantuntija B 2020.)

Asiantuntija D:n (2020) mukaan rahoitus kiertotalous liiketoimintaan ei ole edullisempaa, kuin muunkaan liiketoiminnan käynnistämiseen tarkoitettu rahoitus. Suomessa olevat rahoitusvaihtoehdot ovat käytännössä kaikille yrittäjille samat. Hän lisää myös, ettei yrityksille ole tarjolla niin sanottua bonusta rahoitukseen, kun halutaan edistää kiertotaloutta. Euroopassa EU:ssa on tehty päätöksiä, että kiertotaloutta alettaisiin tukea. Asiantuntija D (2020) uskoo, että tämä vaikuttaa rahoituksen saatavuuteen sekä lisää suoraan kiertotalouteen kohdennettua rahoitusta. Yritysten kannalta on vielä kuitenkin epäselvää, onko kyseessä edullinen rahoitus. Asiantuntijan mukaan tämän hetken koronan luoma poikkeustilanne ja markkinoiden tilanne tuo tähän haasteita. (Asiantuntija D 2020.)

Kansainväliset sijoittajat hakevat kasvavassa määrin kiertotalouskohteita ja kotimaasta hän nimeää Teollisuussijoitus Tesin, joilla on merkittävä kiertotaloussalkku. Tesi investoi yrityksiin, jotka edistävät kiertotaloutta. Tesi etsii koko ajan potentiaalisia yritys kohteita. (Asiantuntija D 2020.)

Tiltoimiston edustaja on tietoinen, että Suomessa Business Finland auttaa yrityksiä, jotka haluavat kehittää uutta. Finnveralla on myös tarjolla takaus yrityksille uusiin projekteihin. Hänen mielestään yritykselle, joka haluaa uutta omistajapohjaa, on pääomasijoittajan ottaminen mukaan liiketoimintaan hyvä vaihtoehto. Rahoituksen avulla yritys voi edistää kiertotalouden liiketoimintaa paremmin ja hänen kokemuksensa mukaan yritykset tarvitsevat kehitykseen rahaa. (Tiltoimiston edustaja 2020.)

6.4 Liiketoimintamallit kiertotalouden näkökulmasta

Kiertotalouden liiketoimintamallit ovat parantuneet. Sitra on nostanut viisi liiketoimintamallia esille, joita ovat mm. jakamistalous, product as a service ja tuotteen elinkaaren pidentäminen. Yritykset ovat katsoneet näistä liiketoimintamalleista itse mikä toimii heidän toimintansa kannalta parhaiten ja parantaneet tämän avulla toimintaa. Yritykset ovat avanneet uusia liiketoiminta-alueita hyödyntämällä näitä liiketoimintamalleja omien sen hetkisten liiketoimintamallien lisäksi. (Asiantuntija A 2020.)

Asiantuntija B (2020) kertoo, että esimerkkinä akkujen kierrätys tuo paljon mahdollisuuksia logistiikasta, akkujen purkamiseen sekä sivuvirtojen hyväksi käyttämisen. Sivuvirrat eivät välttämättä liity akkutoimintaan, mutta näistä lähtevät erilaiset raaka-ainevirrat voidaan kierrättää eri paikoissa ja löytää tätä kautta näille oikea käsittelytapa, jotta välttyään kokonaan jätteiltä. Asiantuntija B:n (2020) mukaan: ”Harvoin se on yksi iso kokopaketti, jonka joku yksittäinen yritys voisi ottaa haltuun.” Hänen mielestään yrityksellä on hyvä olla verkosto, jonka avulla kaikkien liiketoiminta hyötyy. On hyvä kuitenkin muistaa, että jokainen yritys tekee liiketoimintaa omalla tavallaan. Toiminnan sujuvoittamiseksi yhteistyökumppanit ja verkostot ovat tärkeitä. Ilman kunnon verkostoa ei yrityksen kierrätyksestä tule mitään, eikä yksittäinen toimija voi tietää kaikkia mahdollisuuksia. (Asiantuntija B 2020.)

Isoilla yrityksillä on paljon liiketoiminnassa sivutuotteita, näistä pystytään tekemään paljon erilaisia ratkaisuja, esimerkiksi metsäteollisuudessa tehdään vaatteita sellun sivutuotteista. Toiminta on kaukana yrityksen omasta liiketoiminnasta, eikä yksittäinen yritys pysty hyödyntämään sellaisia verkostoja tai edes rakentamaan näitä kovinkaan helposti, nämä vain täytyy yrittää synnyttää jotenkin. (Asiantuntija B 2020.)

Yritys voi pureutua hävikkiin, katsomalla yrityksen kierto- ja sivuvirtoja ja nähdä näiden avulla yrityksen pullonkaulat mitä tulee materiaalien tehokkaaseen käyttöön. Tämä toimii yritykselle silmien avaajana, kuinka se pystyy toteuttamaan kiertotaloutta omassa liiketoiminnassa. Asiantuntijan mukaan yritykset ymmärtävät hyvin ajattelutavat kiertotaloudessa. Yrityksen täytyy pystyä hahmottamaan, kuinka kiertotalous voi edesauttaa omaa liiketoimintaa. Hänen mukaansa perinteinen lineaarinen toimintatapa yrityksissä on syvällä ja tarvitaan paljon töitä, jotta voidaan uudistaa ajattelua laajojen ryhmien tasolla. (Asiantuntija C 2020.)

Asiantuntija D (2020) korostaa hyvien yhteistyökumppaneiden ja verkostojen tärkeyttä, kun halutaan siirtyä kohti kiertotaloutta. Hänen mukaansa liiketoiminnasta seuraa usein kokonaan uusi liiketoimintamalli ja esimerkiksi siirrytään tuottamaan palveluita tuotteen sijaan tai tehdään vanhasta materiaalista uusia tuotteita. Yrityksen ylijäämävirrasta yritys voi luoda jotain täysin uutta. Kaikki tämä tarkoittaa yrityksen kannalta myös sitä, että tuotannon arvoketju muuttuu. Toimijoista tulee uusia kumppaneita ja tämän lisäksi syntyy uudenlainen tuote, jolle on löydettävä oma paikka markkinoilta. Tämä muutos on yritykselle kokonaisvaltainen.

Yrityksen liiketoimintamallin ollessa kirkas, tätä kannattaa kokeilla ja laskea kuinka paljon yritys voi investoida. Asiantuntijan mukaan Business Finlandilla on tarjolla rahoitusta, jonka avulla liiketoimintaa voidaan kehittää ja tämän avulla kokeilla mitkä markkinat ovat yrityksen kannalta parhaita. (Asiantuntija D 2020.)

6.5 Johtopäätökset

Opinnäytetyöni tavoitteena oli selvittää kiertotaloutta ja sen rahoitusmahdollisuuksia. Tutkimustuloksien perusteella kiertotalous on tärkeä osa yrityksen tulevaisuutta.

Haastatteluista kävi selkeästi ilmi kiertotalouden tärkeys tämän hetken yritysmaailmassa. Haastateltavat nostivat esille sen, että kiertotalouteen pyrittäessä on otettava huomioon tämän taloudellinen kannattavuus yrityksen kannalta. Kiertotalouden asiantuntijoilla on luonnollisesti hyvä ymmärrys kiertotaloudesta, mutta haastateltu tilitoimiston edustaja antoi hyvän näkökulman siihen, etteivät yritykset ole vielä kovinkaan tietoisia kiertotaloudesta.

Kiertotalous on hyvää liiketoimintaa yritykselle ja samalla tätä edistämällä voidaan säästää ympäristöä. Teknologinen kehitys mahdollistaa paremmin yritysten siirtymisen kiertotalouteen. Tulevaisuudessa kiertotalous nähdään automaattisesti osana liiketoimintaa. Kiertotaloudesta on tärkeää ottaa huomioon koko tuotteen elinkaari suunnittelusta valmistukseen. Kiertotalous ei ole irrallinen vaan luonnollinen siirtymä maailman kehityksessä, kun pyritään yksinkertaisesti kuluttamaan vähemmän.

Isojen yritysten nähdään olevan edellä kävijöitä kiertotaloudessa, heillä on parempi ketteryys omaksua tämä omaan liiketoimintaan. Isojen yritysten kiertotalouden edistäminen on kokonaisvaltaisempaa toimintaa. Isojen yritysten taustalla on paljon erilaisia toimintoja, joiden jokaisen vaiheen siirtäminen kiertotalouteen on haastavaa. Vastaavasti pienillä yrityksillä ei välttämättä riitä aika kiertotalouden edistämiseen ja siirtyminen kiertotalouteen on haastavaa. Pienet yritykset ovat jääneet kiinni vanhoihin toimintamalleihin, näiden uudistaminen on hankalaa. Pienten yritysten haasteet johtuvat pienestä organisaatorakenteesta ja henkilöstön ollessa pieni ei ole ammattilaisia kehittämässä liiketoimintaa samoin, kuin isoissa yrityksissä.

Siirtyminen kiertotalouteen yrittäjän näkökulmasta vaatii sen, että uskalletaan katsoa ulos omasta liiketoiminnasta sekä kokeilla jotain ihan uutta. Yrityksen johdon tulisi myös sitoutua uuteen ajatusmalliin. Kun yritys haluaa siirtyä kiertotalouteen, on myös muistettava, että koko arvoketju yrityksessä muuttuu ja valmistautuminen tähän muutokseen voi olla hankalaa. Kiertotalous voi tuoda yritykselle mahdollisuuden uusille tuotteille ja palveluille.

Haasteina yrityksen kiertotalouteen siirtymisessä voidaan nähdä yhteistyökumppaneiden puute tai huono verkosto. Verkostot ja yhteistyökumppanit ovat yritykselle erittäin tärkeitä, kun edistetään kiertotaloutta. Oikeat ihmiset yrityksen ympärillä auttavat edistämään

kiertotaloutta, koska yksittäinen yritys ei välttämättä pysty näkemään kaikkia edessä olevia mahdollisuuksia. Yritykselle tärkeänä kumppanina tutkimus- ja kehitystoiminnassa on Business Finland. Heillä on tarjolla lainoja ja apurahoja kiertotalouden kehittämiseen. Heidän asiantuntemuksensa avulla yritys voi kehittää liiketoimintaa täysin uudella tavalla.

Kiertotalouden edistämiseen tarvitaan yrityksiltä konkreettisia tekoja. Edistämisen on oltava liiketoiminnan kannalta järkevää, jotta tämä kannattaa. Yrityksen on hyvä aloittaa tehostamalla toimintojaan kiertotalouden näkökulmasta. Yrityksen on hyvä tiedostaa, ettei kaikkea tarvitse omistaa vaan tämän voi ostaa toiselta yritykseltä palveluna. Siirtyminen yrityksellä voi olla vaiheittaista tai markkinoiden tuoman paineen ja tarpeen avulla se voi luoda kokonaan uuden liiketoiminnan. Kuluttajien ostokäyttäytyminen tulee vaikuttamaan kiertotalouteen paljon. Kuluttajakäyttäytymisen muuttuessa, on yritystenkin muututtava tämän mukana.

Kun yritys haluaa siirtyä kiertotalouteen, tähän vaaditaan kehitystyötä. Tämä lähtee liikkeelle usein miettimällä, kuinka yritykseltä syntyvät jätteet voidaan kierrättää. Tähän perehtyminen voi toimia hyvänä silmien avaajana yritykselle ja toimintaa saadaan tehostettua huomattavasti. Kiertotalouteen siirryttäessä yrityksen tulee pysähtyä miettimään, miten he voivat tehdä asioita uudella tavalla ja resurssitehokkaasti.

Kiertotalous vaatii yritykseltä investointeja, sekä erityisesti voidaan nähdä, että tuote- ja palvelukehitykseen investointi on tärkeää. On hyvä myös pysähtyä miettimään, kuinka he rahoittavat esimerkiksi tuote palveluna liiketoimintamallin. Tähän hyvä ratkaisu voi olla rahoitusyhtiö omistamaan tuotteet. Autojen leasing liiketoimintamalli tulee siirtymään yrityksille myös muihin osa-alueisiin laajemmin.

Kiertotalous tarjoaa mahdollisuuksia yrityksille tuotteiden ja palveluiden rakentamiseen. Palveluiden tuottamiseen kiertotalouden näkökulmasta on tärkeää saada ympärilleen hyvä ja toimiva verkosto. Yritysten yhteistyö tulee lisääntymään ja jakamistalous tulee lisääntymään tämän myötä. Kiertotalouden luomat mahdollisuudet liiketoimintaan ovat moninaiset. Materiaalien ja kierrätysmateriaalien käyttöön kannattaa pyrkiä. Yrityksen tulisi minimoida kaikki hävikki sekä jätteet omassa toiminnassa ja pyrkiä säästämään luonnonvaroja.

Asiantuntijakonsulttien käyttö liiketoiminnan kehittämisessä kohti kiertotaloutta voi olla hyvä ratkaisu. Heiltä saa alan asiantuntijan vinkkejä ja näkökulmia yrityksen toimintaan ja heidän palvelunsa voidaan ostaa alihankintana suoraan projektiin. Asiantuntijoiden lisäksi kiertotalouteen siirtyessä on hyvä olla oikeanlainen tiimi edistämässä muutosta. Yritys pystyy tämän avulla etsimään heille oikeat verkostot liiketoiminnan kehittämiseen.

Kiertotalous on tällä hetkellä pinnalla. Kiertotaloudesta puhutaan paljon, useat yritykset haluavat olla osa kiertotaloutta. Mutta yrityksen on tärkeää pysähtyä miettimään, onko tähän siirtyminen heidän toimintansa kannalta järkevää ja kannattavaa. Siirryessään kiertotalouteen

yrittäjien kannattaa viestiä toiminnastaan, koska kuluttajat arvostavat kasvavassa määrin yritysten ympäristötekoja.

Sijoittajat haluavat sijoittaa rahat heille tuottavimpaan toimintaan. Jotta yritys voi saada esimerkiksi pääomasijoittajan tulee heidän osoittaa olevansa hyvä sijoitus. Rahoituksen avulla yritys voi siirtyä kiertotalouteen nopeammin ja oikean ratkaisun löytyminen on yrityskohtainen. Yritys voi saada suuren hyödyn asiantuntevasta pääomasijoittajasta, jos se on valmis luopumaan osakkeista. Pääomasijoittajan avulla yritys voi saada myös uusia yhteistyökumppaneita. Toisena vaihtoehtona on liiketoiminnan kehittämiseen lainan ottaminen, näin yrityksen omistusta ei tarvitse jakaa.

Avustustyyppisiin rahoituksiin myös yritys tarvitsee omaa rahoitusta, tämä rahoitus voi tulla ulkopuoliselta sijoittajalta tai lainojen kautta. Kehitystoiminnassa riskiä jaetaan, eikä rahoittaja ota koko riskiä. Suomessa rahoittajatahot ovat yrittäjille samat.

Yritykselle oikean liiketoimintamallin löytyminen on tärkeää, ja heidän tulee miettiä kuinka yritys voi hyödyntää toiminnasta tulevia sivuvirtoja. On muistettava, että nämä sivuvirrat voivat olla täysin uusi liiketoimintamalli.

Lainsäädäntö tulee muuttamaan kiertotaloutta, se miten lainsäädännön tuomat pakotteet vaikuttavat toimintaan näkyvät tulevaisuudessa. Yritysten tulee ottaa myös tämä huomioon toiminnassaan, jos esimerkiksi jätteen kasaamista ja varastoimista tullaan rajoittamaan entistä tiukemmin.

7 Pohdinta

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli luoda yritykselle kattava tietopaketti kiertotaloudesta ja rahoituksesta toimeksiantajayrityksen tarpeita ajatellen. Tutkimuskysymyksiä luodessani mietin, kuinka saan luotua kattavan sekä tarpeita vastaavan opinnäytetyön toimeksiantajan tarpeisiin. Vastauksena tarpeisiin luotiin tämä opinnäytetyö, joka antoi vastaukset moniin yrityksen kannalta tärkeisiin kiertotalouden näkökulmiin.

Haastatelluilla asiantuntijoilla on vahva kokemus kiertotaloudesta ja haastattelujen tuloksia voidaan pitää luotettavina. Saadut vastaukset olivat laajoja, mutta kasvotusten tehdyistä haastatteluista olisi voinut saada vielä paremmin lisää tarkentavien lisäkysymysten avulla. Tilitoimiston edustajan haastattelusta ei työn kannalta tullut paljon tietoa, mutta tästä huomataan, että kiertotalous ei ole yritysten näkökulmasta katsottuna vielä tunnettu aihe.

Haastatteluihin valikoituneet haastateltavat antoivat tutkimukselle paljon arvokasta tietoa, ja valinnat heidän kohdallaan onnistui hyvin. Asiantuntijoilla oli ajantasainen tieto

kiertotaloudesta ja sen vaikutuksista yritysmaailmassa. Haastattelujen teemat ja kysymykset oli valittu hyvin. Hyvien kysymysten avulla haastattelut sujuivat luontevasti ja paljon avointa keskustelua syntyi.

Tavoitteenani oli tutkimuskysymyksieni kautta saada kattava tietopaketti kiertotaloudesta ja sen edistämisestä. Tutkimuskysymykset olivat:

1. Mitkä ovat kiertotalouden mukanaan tuomat hyödyt yritykselle?
2. Miten yritys voi edistää kiertotaloutta?
3. Mitkä rahoitusvaihtoehdot ovat järkeviä kiertotaloutta edistettäessä?

Tutkimuskysymyksiin on saatu vastaukset haastatteluiden ja olemassa olevien aineistojen avulla. Tekemäni selvitystyön avulla yrityksen on helpompi miettiä, kuinka heidän kannaltaan olisi paras siirtyä toteuttamaan kiertotaloutta. Opinnäytetyöni tulokset ovat toimeksiantajalle merkitykselliset ja siitä on konkreettista hyötyä kiertotalouden kehittämisessä.

Kokonaisuutta ajatellen opinnäytetyöni eteni alusta asti selkeän suunnitelman mukaisesti ja aikataulutus piti erittäin hyvin paikkansa. Koronan vuoksi oleva poikkeustilanne toi haasteita ja haastatteluja peruuntui asiantuntijoiden kiireiden vuoksi, tämä toi haasteita haastattelujen toteutukselle. Sain peruutuksien tilalle onneksi uudet haastateltavat ja sähköpostihaastatteluita näiden lisäksi. Haastatteluita oli sovittu kasvatusten, mutta vallitsevan tilanteen vuoksi nämä jouduttiin siirtämään Teams haastatteluiksi. Haastattelut painottuivat Business Finlandin asiantuntijoihin, ja tämän vuoksi opinnäytetyössä on käsitelty paljon asioita heidän näkökulmastaan.

Opinnäytetyöprosessin aikana opin paljon kiertotaloudesta ja rahoituksesta. Kiertotalous on globaalisti merkittävä asia ja yritysten olisi hyvä ottaa tästä selvää varhaisessa vaiheessa. Kiertotalous tekee yrityksistä verkostoja, jotka toimivat yhdessä eivätkä erikseen kuten tähän mennessä on totuttu. Aiheena kiertotalous ja rahoitus oli itselleni mielekäs, ja aiheen ollessa pinnalla kaikkialla tähän perehtyminen syvemmälle oli erittäin mielenkiintoista. Opin myös, että jokaisen meidän täytyy pystyä muuttamaan omaa ajatusmaailmaansa alati muuttuvan maailman myötä.

Lähteet

Painetut

Mäenpää, P. & Faehnle, M. 2017. Johdatus jakamistalouteen. Julkaisussa jakamistalous. Helsinki: Alma Talent.

Sähköiset

Business Finland. 2020a. Globaalia kasvua bio- ja kiertotaloudesta. Viitattu 13.2.2020.

https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/ohjelmat/bio-and-circular-finland/?gclid=EAlaIqobChMI0bTVifHN5wIVAhUYCh1d7gheEAAYAyAAEgKYtvD_BwE

Business Finland. 2020b. Tietoa Lainasta. Viitattu 7.4.2020. <https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/rahoitus/ohjeet-ehdot-ja-lomakkeet/tietoa-lainasta/>

Business Finland. 2020c. Tutkimus- ja kehitysrahoitus. Viitattu 7.4.2020. <https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/rahoitus/tutkimus-ja-kehitysrahoitus/>

Business Finland. 2020d. Tutkimus, kehitys ja pilotointi. Viitattu 7.4.2020. <https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/rahoitus/tutkimus-ja-kehitysrahoitus/tutkimus-ja-kehitysrahoitus/>

Capital Com SV Investments Ltd. 2020. Due Diligence -menettely. Viitattu. 18.4.2020. <https://capital.com/fi/due-diligence--menettely-maaritelma>

Circular Economy Business Models for the Manufacturing Industry: A Playbook for Finnish SMEs. 2018. Sitra, Teknologiateollisuus & Accenture, Helsinki. Viitattu 2.4.2020.

<https://www.sitra.fi/julkaisut/kiertotalouden-liiketoimintamallit-valmistavassa-teollisuudessa/>

Credigo. 2020. Mitä on jakamistalous? Ota haltuun näppärät palvelut ja säästä rahaa! Viitattu 22.4.2020. <https://www.credigo.fi/uutisia/2018/jakamistalous/#1001>

Education Media Group. Nyt on trendikästä kierrättää - miten yrityksessä voidaan hyötyä kiertotaloudesta? Viitattu 6.2.2020. <https://www.koulutus.fi/artikkelit/kiertotalous-liiketoiminnassa-17680>

Elinkeinoelämän keskusliitto. 2016. Syty kiertotaloudesta! Viitattu 13.2.2020.

https://ek.fi/wp-content/uploads/Syty_kiertotaloudesta_aukeamittain_web.pdf

Elinkeinoelämän keskusliitto. 2020a. Mikä ihmeen kiertotalous? Viitattu 6.2.2020.

<https://ek.fi/syty-kiertotaloudesta/mika-ihmeen-kiertotalous/>

Elinkeinoelämän keskusliitto. 2020b. Uutta bisnestä laajentamalla tuotteista palveluihin. Viitattu 16.4.2020.

<https://ek.fi/syty-kiertotaloudesta/nelja-kasvun-mahdollisuutta-suomalaisille-yrityksille/uutta-bisnesta-laaajentamalla-tuotteista-palveluihin/>

Ellen MacArthur foundation. 2020a. Building Blocks. Viitattu 6.2.2020. <https://www.ellenmacarthurfoundation.org/circular-economy/concept/building-blocks>

Ellen MacArthur foundation. 2020b. Concept. Viitattu 6.2.2020. <https://www.ellenmacarthurfoundation.org/circular-economy/concept>

Ellen MacArthur foundation. 2013. Towards the circular economy. Viitattu 6.2.2020.

<https://www.ellenmacarthurfoundation.org/assets/downloads/publications/Ellen-MacArthur-Foundation-Towards-the-Circular-Economy-vol.1.pdf>

Joukio, R. 2020. Kiertotalous - päivittäistä toimintaa ja esimerkkejä. Viitattu 13.2.2020.

<https://www.metsagroup.com/fi/Media/Pages/Case-kiertotalous-paivittaisia-toimia-ja-esimerkkeja.aspx>

Kiertoon.eu. 2020. Haasteet ja tulevaisuus. Viitattu 2.4.2020. <https://www.kiertoon.eu/fi/miksi-kiertotalous/haasteet-ja-tulevaisuus>

Koivikko, K. 2019. Yrityksen kasvu nielee rahaa- Entos hyödynsi Finnveran uutta pk-takausta tuotekehitykseen. Viitattu 6.2.2020. <https://www.finnvera.fi/finnvera/uutishuone/artikkelit/yrityksen-kasvu-nielee-rahaa-entos-hyodynsi-finnveran-uutta-pk-takausta-tuotekehitykseen>

Krabbe, K. 2020. Mitä on kiertotalous? Viitattu 28.4.2020. <http://www.jateplus.fi/jateplus-12015/mita-on-kiertotalous/>

Liikenteen tutkimuskeskus Verne. 2020a. Kysely- ja haastattelumenetelmät. Viitattu

30.4.2020. <https://www.tut.fi/verne/tutkimusmenetelmat/kysely-ja-haastattelumenetelmat/>

Liikenteen tutkimuskeskus Verne. 2020b. Tiedon analysointi. Viitattu 2.4.2020.

<https://www.tut.fi/verne/tutkimusmenetelmat/tiedon-analysointi/>

Luoma, T. 2018. Hyvän omistamisen käsikirja. Viitattu 2.4.2020. [https://bisneskirjasto-almatalent-fi.nelli.laurea.fi/teos/CAGBEXDTEB#kohta:4\(\(20\)Monimuotoinen\(\(20\)omistajuus\(:P\(\(e4\)\(\(e4\)omasijoittajat\(\(20\)\(\(2013\)\(\(20\)kasvun\(\(20\)rakentajat/piste:t3Hl](https://bisneskirjasto-almatalent-fi.nelli.laurea.fi/teos/CAGBEXDTEB#kohta:4((20)Monimuotoinen((20)omistajuus(:P((e4)((e4)omasijoittajat((20)((2013)((20)kasvun((20)rakentajat/piste:t3Hl)

Novavara Marketing. 2018. Liiketoimintamalli ja kansainvälistyminen. Viitattu 24.4.2020.

<https://novavara.com/liiketoimintamalli-ja-sen-merkitys-kansainvalistymisessa/>

Nuori Yrittäjyys ry. Kiertotalouden liiketoimintamalleja. 2020. Viitattu 6.2.2020.

<https://nyvuosiyrittajana.fi/tyokalupakki/vastuullinen-liiketoiminta/kiertotalous/liiketoimintamallit/>

Näpärä, L. 2017. Haastattelun lajityypit. Viitattu 2.4.2020. <https://spoken.fi/2180/>

Pendolin, H. 2018. Mikä on MVP - ja mitä se ei ole. Viitattu 28.4.2020. <https://tuotejohtaminen.fi/mita-tarkoittaa-mvp-ja-mita-ei/>

Pulkinen, M. Rajahonka, M. Siuruainen, R. Tinnilä, M. Wendelin, R. 2004. Liiketoimintamallit arvonluojina - ketjut, pajat ja verkot. Viitattu 16.4.2020. https://teknologiainfo.net/sites/teknologiainfo.net/files/documents/pdf/Liiketoimintamallit_alkusivut.pdf

Seppälä, J. Sahimaa, O. Honkatukia, J. Valve, H. Antikainen, R. Kautto, P. Myllymaa, T. Mäenpää, I. Salmenperä, H. Alhola, K. Kauppila, J. Salminen, J. 2016. Kiertotalous Suomessa - toimintaympäristö, ohjauskeinot ja mallinnetut vaikutukset vuoteen 2030. Viitattu 6.2.2020.

https://tietokayttoon.fi/documents/10616/2009122/25_Kiertotalous+Suumessa.pdf/5a942ae7-9ec8-4b54-a079-f99c8ba2f8f1?version=1.0

Sitra. 2019a. Yritysten kassavirrat pulppuavat jatkossa kiertotaloudesta. Viitattu 6.2.2020.

<https://www.sitra.fi/artikkelit/yritysten-kassavirrat-pulppuavat-jatkossa-kiertotaloudesta/>

Sitra. 2019b. Yrityksen pelistrategiassa ovat uudet kiertotalouden liiketoimintamallit. Viitattu

28.4.2020. <https://www.sitra.fi/artikkelit/yrityksen-pelistrategiassa-uedet-kiertotalouden-liiketoimintamallit/>

Sitra. 2020. Kiertotalouden kiinnostavimmat. Viitattu 6.2.2020. <https://www.sitra.fi/hankkeet/kiertotalouden-kiinnostavimmat/#mista-on-kyse>

Suomi.fi. 2019. Rahoituksen riskit. Viitattu 13.2.2020. <https://www.suomi.fi/yritykselle/yrityksen-rahoitus-ja-tuet/rahoituksen-suunnittelu/opas/yritystoiminnan-rahoituksen-suunnittelu/rahoituksen-riskit>

Spoken Oy. 2020. Litterointi. Viitattu 28.4.2020. [https://spoken.fi/litterointi/?gclid=CjwKCAjwte71BRBCEi-](https://spoken.fi/litterointi/?gclid=CjwKCAjwte71BRBCEi-wAU_V9h_TPJ5uRrPO5ZVNWiaaL4XCnN3hgqzFEXNM6R9YGNvI0o5P1tIOePhoCnNsQAvD_BwE)

[wAU_V9h_TPJ5uRrPO5ZVNWiaaL4XCnN3hgqzFEXNM6R9YGNvI0o5P1tIOePhoCnNsQAvD_BwE](https://spoken.fi/litterointi/?gclid=CjwKCAjwte71BRBCEi-wAU_V9h_TPJ5uRrPO5ZVNWiaaL4XCnN3hgqzFEXNM6R9YGNvI0o5P1tIOePhoCnNsQAvD_BwE)

Suomi.fi. 2020. Pääomasijoitukset. Viitattu 13.2.2020. <https://www.suomi.fi/yritykselle/yrityksen-rahoitus-ja-tuet/paaomasijoitukset>

Suomen Teollisuussijoitus Oy. 2020a. Pääomasijoittaminen. Viitattu 2.4.2020. <http://www.teollisuussijoitus.fi/yrityksille/paaomasijoittaminen/>

Suomen Teollisuussijoitus Oy. 2020b. Sijoitusprosessi. Viitattu 2.4.2020. <http://www.teollisuussijoitus.fi/yrityksille/sijoitusprosessi/>

Suomen Teollisuussijoitus Oy. 2020c. Yrityksille. Viitattu 2.4.2020. <http://www.teollisuussijoitus.fi/yrityksille/>

Suomen Teollisuussijoitus Oy. 2020d. Tesi sijoittaa 75 miljoonaa euroa kiertotalousyrityksiin. Viitattu 28.4.2020. <http://www.teollisuussijoitus.fi/yhtio/ajankohtaista/uutisarkisto/tesi-sijoittaa-75-miljoonaa-euroa-kiertotalousyrityksiin/>

Tilastokeskus. 2020. Vieras pääoma. Viitattu 15.4.2020. https://www.stat.fi/meta/kas/viera_paaoma.html

Julkaisemattomat

Asiantuntija A. 2020. Sitran kiertotalouden asiantuntijan haastattelu 24.3.2020.

Asiantuntija B. 2020. Business Finlandin kiertotalouden asiantuntijan haastattelu 25.3.2020.

Asiantuntija C. 2020. Business Finlandin kiertotalouden asiantuntijan sähköposti haastattelu 27.3.2020.

Asiantuntija D. 2020. Business Finlandin kiertotalouden asiantuntijan haastattelu 31.3.2020.

Tilitoimiston edustaja. 2020. Sähköpostihaastattelu 25.3.2020.

Kuviot

Kuvio 1: Tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymykset	7
Kuvio 2: Lineaarinen arvoketju (Sitra 2018, 11).....	8
Kuvio 3: Kiertotalousmalli (Seppälä ym. 2016, 19)	10
Kuvio 4: Jakamistalouden toimintakenttä (Mäenpää & Faehnle 2017, 20)	12
Kuvio 5: Liiketoimintamallin toimeenpanon prosessi (Novavara Marketing 2018)	15
Kuvio 6: Kiertotalouden liiketoimintamallit (Seppälä ym. 2016, 19).....	16
Kuvio 7: Liiketoimintamallit (Sitra 2018, 23)	17
Kuvio 8 Tuote palveluna (Sitra 2018, 26).....	18
Kuvio 9: Tuotteen elinkaaren pidentäminen (Sitra 2018, 26)	19
Kuvio 10: Sijoitusprosessi (Suomen Teollisuussijoitus Oy 2020b)	22
Kuvio 11: Työvaiheet.....	23

Liitteet

Liite 1: Haastattelurunko..... 46

Liite 1: Haastattelurunko

Kiertotalous ja yritykset

- Kiertotalous on uusi asia monelle yrittäjälle. Kertoisitko hieman kokemuksiasi omien kokemuksiesi pohjalta?
- Mitä ajattelet kiertotaloudesta tulevaisuudessa yritysmaailmassa, mitä tähän siirtymisen yritykseltä vaatii? Minkälaisia toimenpiteitä?
- Mikä vaihe on kriittinen yritykselle ja tärkein kun halutaan siirtyä kiertotalouteen?
- Miten kokemuksesi mukaan kiertotalous vaikuttaa yritysten toimintaan?
- Mitä ajattelet kiertotalouden tulevaisuuden näkymistä yritysten kannalta?
- Koetko, että yrityksillä on tietotaitoa ja halua lähteä kiertotalouteen?
- Voiko yritys vaikuttaa kuluttajan valintaan valita kiertotaloutta tukeva tuote tai palvelu?

Rahoitus

- Uuden liiketoiminnan käynnistäminen vaatii yritykseltä pääomaa, onko yrityksille tarjolla edullista rahoitusta kiertotalouden liiketoiminnan käynnistämiseen?
- Mitä muita toimivia rahoitusvaihtoehtoja yrityksillä voi olla? (suunnattu osakeanti, vaihtovelkakirjalainat, pääomalainat, joukkorahoitus...) Koetko, että nämä voisivat olla hyviä vaihtoehtoja?
- Kiertotalouden rahoitusmahdollisuudet ovat usein yrittäjille epäselviä. Ovatko yrittäjät mielestäsi tietoisia millaisia rahoitusmahdollisuuksia heillä on edistääkseen kiertotaloutta?
- Koetko, että liiketoiminnan kehittäminen rahoituksen avulla on yritykselle hyvä tapa edistää kiertotalouden liiketoimintaa?

Liiketoimintamalli

- Kiertotaloudessa on erilaisia liiketoimintamalleja, näitä ovat esimerkiksi tuote palveluna, uusiutuvuus, tuote-elinkaaren pidentäminen. Ovatko nämä tuttuja teille, jos on, oletko ollut liiketoiminnassa jollain näistä malleista? Jos olet, kertoisitko hieman näistä?
- Tiedätkö/tietävätkö yritykset lineaarisen talousmallin verrattuna kiertotalouteen? Ymmärtävätkö he näiden erot?